

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA 34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83177 PODUREDNIŠTVO 34135 Trst, Vico d. Rose, 7 - Tel. 414646	Letna naročnina, Italija	Lir 35.000
	Letna inozemstvo	Lir 50.000
	Zračna pošta inozemstvo	Lir 80.000
	Poštno čekovni račun:	štev. 11234499

Leto XL. - Štev. 9 (1988)

Gorica - četrtek, 3. marca 1988 - Trst

Posamezna številka Lir 800

Kaj bo z nami? Avtonomije in Evropa

Tako se vprašuje v zadnji številki Doma duhovnik dr. Emil Cencig in potem pravi: Današnji dan je slovensko ljudstvo v Benečiji v nevarnosti, da popolnoma izgine!

»Vsak človek zdrave in čiste pameti more spoznati, da je krščanska vera pognala globoke in trdne korenine v srce našega slovenskega ljudstva v naši Benečiji. Iz teh korenin krščanske vere so zrastle po naših vaseh cerkve, božje hiše in ljudje, zvoniki, pokopališča in župnišča, zgrajena z delom, trudom in krvavim potom naših vernih kristjanov, ki so v krščanski veri našli oporo, pogum in moč, da so prenesli vse težave skozi desetletja in preživeli hude čase, ki so jim grozili po življenju. Iz teh krščanskih korenin so se v vseh časih rodili po naših krščanskih družinah duhovniški poklici in polno naših mladeničev se je posvetilo Bogu in našim ljudem za duhovnike.

Beneški ljudje, Cerkev in duhovniki so bili med sabo globoko povezani in iz svoje krščanske vere so zalemali moč proti sovražnim silam, ki so jim grozile in se trudile, da bi napravile razdor med ljudmi in duhovniki ter odtrgali duhovnike od svojih vernikov, prepričani, da se ovce razkropijo, če udariš pastirja in ga odstraniš od njh.

Na žalost, videmska nadškofija skoraj nikoli ni pokazala prave hrbenice, da bi odločno podprla naše beneško ljudstvo in domače duhovnike in jih skoraj vedno pustila na cedlu, da so se morali sami braniti in nositi težki križ na poti svoje Kalvarije.

BENEČIJA DEMOGRAFSKO IZUMIRA

Današnji dan je naše slovensko ljudstvo v Benečiji v smrtni nevarnosti, da popolnoma izgine in od njega ne ostane nobena sled. Po drugi svetovni vojni je izseljevanje kot nevzdržna huda ura raztresla naše beneške ljudi po vsem svetu s trebuhom za kruhom. Tovarne, ki so zdaj nastale v naši Benečiji, niso tako številne, da bi zaustavile izpraznjevanje naših vasi in zagotovile vsem našim ljudem doma delo in našim izseljencem vrnitev v svoje rojstne kraje.

Tako je število ljudi po Benečiji strašno padlo in tudi na žalost število domačih duhovnikov po naših župnijah, ker ni fantov v videmskem bogoslovju, ki bi se pripravljali za duhovnike. Naši stari domači duhovniki umirajo in tisti beneški mladi duhovniki, ki so doli po Furlaniji, se nočejo vrniti v naše kraje, ker pastoralno delo po naših tako majhnih, ubogih, raztresenih in težavnih župnijah ni tako priznано, hvaljevalno in ekonomsko bogato kot po velikih furlanskih župnijah.

Videmska nadškofija hoče zagotoviti duhovnike velikim furlanskim župnijam, zato se je odločila, da zmanjša število duhovnikov v tistih krajih, kjer je malo ljudi. In to zmanjševanje duhovnikov se začne v naši špietski dekaniji.

ZDRUŽEVANJE ŽUPNIJ

Špietska dekanija je imela doslej 34 župnij in 13 duhovnikov. Z reformo bo dekanija razdeljena na pet pastoralnih središč in pet duhovnikov bo vodilo ta središča. En duhovnik bo v Briščah in bo skrbel skupno za šest župnij: Brišča, Landar, Laze, Arbec, Čenavr, Mersin in Ruonac. Drugi duhovnik bo v Špietru upravljal Špieter, Dolenji Barnas in Ažlo. Duhovnik v Sauodnji bo odgovoren za župnije Sauodnje, Gorenji Barnas, Matajur in Trčmun. Četrti duhovnik bo v Liesah in imel v rokah: Liesa, Tapuolove, Dreko in Sv. Stubblank. Peti duhovnik pa pri Svetem Lienartu in bo upravljal: Sv. Lienart, Kravar, Sriednje, Gorenji Tarbi in Kozleo.

Kaj bo z našimi ljudmi po naših vaseh, ko nimajo več ne trgovine, ne gostilne, ne šole in sedaj ne bodo imeli več niti duhovnika?

Zares, nikoli se naše beneško ljudstvo ni znašlo v tako smrtni nevarnosti, da popolnoma izgine in od njega ne ostane sled.

Dve stvari bi srčno prosili tistih pet duhovnikov, ki bodo sprejeli skrb za pet pastoralnih središč naše špietske dekanije:

1. Naj ne napravijo iz naših vernikov po naših vaseh kristjane kategorije A in kategorije B, ampak naj se trudijo, da bodo vsem enako služili.

2. Naj se trudijo, da ohranijo našim ljudem po naših vaseh slovensko dušo in posebnost ter po naših cerkvah naše slovenske molitve in pesmi.

Videmskega nadškofa bi prosili, naj pušči ob tistih petih duhovnikih, ki bodo prevzeli pet pastoralnih središč, do smrti tiste duhovnike, ki sedaj služijo ljudem! Naj jih ne odstrani.

Naše ljudi bi jokaje prosili: Ne obupajmo! Ostanimo trdni! Ne udajmo se! Molimo in prosimo Boga, prisilimo ga, naj se usmili naše Benečije. Naj ne pušči, da bi naše beneško ljudstvo izumrlo, ampak naj preživi te hude čase in zadobi nove življenjske moči in nove domače duhovnike!

Ne reci...

Če milijoni ljudi na svetu trpijo, ne reci: Kaj pa morem storiti jaz?

Če milijoni ljudi nimajo obleke, ne reci: Nisem jaz tisti, ki naj jim jo preskrbim!

Če milijoni ljudi ne znajo brati, ne reci: To je krivda oblastnikov!

Če milijoni ljudi na zemlji živijo v barakah, ne reci:

Potrpljenje!

Če milijoni ljudi še nikoli niso dobili zdravil, ne reci:

Me ne briga!

Če milijoni otrok iščejo hrano v smetnjakih, ne reci:

Starši bi jih ne smeli spraviti na svet!

Ne gre za malo miloščine, ki jo dam, pač pa gre za moje spreobrnjenje h Kristusu, da lahko spreobrnem svet:

Kristus je tisti, ki nas vznemirja v bližnjem s svojim prosičim klicem: POTREBUJEM TE!

Oznanjajmo Kristusa, da rešimo človeka!

POSLANICA PAPEŽA JANEZA PAVLA II. ZA POSTNI ČAS 1988

Dragi bratje in sestre, s to poslanico za postni čas bi vas rad povabil v veselem upanju k pokori, ki naj bi vam prinesla bogate duhovne sadove za še bolj živo krščansko življenje in dejavno ljubezen do bližnjega.

Postni čas, ki globoko zadeva življenje vseh krščanskih skupnosti, pospešuje duha zbranosti, molitve in poslušanja božje besede. Spodbuja nas, da velikodušno odgovorimo na Gospodovo povabilo, ki ga prerok izraža z besedami: »...to je post, ki mi je po volji... lačnemu lomiti svoj kruh, brezdomce pripeljati v svojo hišo... Če tedaj kličeš, ti Gospod odgovori. In če vpiješ za pomoč, ti reče: Tukaj sem« (Iz 58,6.7.9).

Na postni čas 1988 moramo gledati v povezavi s praznovanjem Marijinega leta, s katerim se bližamo slavlju drugega tisočletja od Kristusovega rojstva. Ko premišljujem Marijino božje materinstvo, ki je v svojem telesu nosila božjega Sina in Jezusovo otroštvo obdala s posebno skrbjo, se mi vsiljuje boleča drama tolikih mater, katerih veselje in upanje se združita ob prezgodnji smrti njihovih otrok.

Da, dragi bratje in sestre, rad bi vas povabil, da bi mislili na to sramoto umrljivosti otrok, ki dan za dnem zahteva desetstisoče žrtv. Otroci umirajo, preden zagledajo luč sveta, drugim je odmerjeno kratko in trpljenja polno življenje, pretrgano zaradi bolezni, ki bi jo sicer bilo lahko premagati. Zanesljivo raziskave dokazujejo, da je največje število smrti otrok v najrevnejših deželah: zaradi velikega pomanjkanja vode, infekcij po zajedalcih, onesnažene vode, lakote, pomanjkanja injekcij zoper epidemije, pa tudi ljubeče oskrbe. Zavoljo teh nesrečnih okoliščin umira prezgodaj veliko število otrok, drugi pa so zaradi teva tako oslavljeni, da je ogrožen njihov telesni in duševni razvoj. Njihovo preprosto preživetje ostane ogroženo in so tudi na slabšem ob iskanju mesta v družbi.

Žrtve te tragedije so otroci, ki so bili rojeni v revnih razmerah, ki so velikokrat posledica socialnih krivic; nadalje pa tudi družine, ki nimajo potrebnih sredstev in so zaradi prezgodnje smrti svojih otrok za vedno oškodovane.

Spomnimo se, s kakšno odločnostjo je naš Gospod Jezus Kristus izrazil svojo solidarnost z otroki: »Tedad pokliče k sebi otroka, ga postavi mednje in reče: ...kdor sprejme takega otroka v mojem imenu, mene sprejme. In zapovedal je: Pustite otročičke in ne branite jim priti k meni« (Mt 18,2.5; 19,14).

V tem bogoslužnem postnem času vas odkrito opominjam, da se daste voditi božjemu Duhu, ki more raztrgati vezi sebičnosti in greha. Deltte v bratskem duhu s tistimi, ki imajo manj kakor vi! Ne dajate samo od svojega preobličja, temveč tudi od tistega, kar vam je morda potrebno, da boste tako podpirali vso dejavnost in načrte v vaši krajevni Cerkvi in s tem revnim otrokom zagotovili pravično prihodnost.

Dragi bratje in sestre v Kristusu, na ta način bo zasvetila vaša požrtvovalna ljubezen: »...da bodo videli vaša dobra dela in slavili Očeta, ki je v nebesih« (Mt 5, 16).

Naj bi se tako v tem postnem času po zgledu Marije, ki je svojega Sina zvesto spremljala vse do križa, vaša vera v Gospoda okrepla in naj naše dobrodelno srce pričuje o naši pokorščini do njegove zapovedi.

Naš čas je poln zamisli in načrtov o samobitnosti in samoupravi. Vse to je lahko idealnega ali pa tudi bolj stvarnega značaja. Danes se veliko govori recimo o avtonomiji in federalizmu, ki je tudi s tem povezan pojem. V sami naši deželi Furlaniji-Juljski krajini smo nedavno slovesno praznovali 25-letnico deželne statuta, ki daje tej politično-upravni enoti nedvomno svoj poseben pomen.

Prav tako je dandanes vedno bolj aktualen govor o Evropi in njeni dejanski združitvi, saj je prav politični dosežek Evropske unije eden od glavnih stvarnih ciljev za novo podobo naše stare celine. V tem okviru pa še posebej igrajo svojo vlogo prav narodnostne skupnosti, tudi male, saj gre za oblikovanje predvsem tiste Evrope narodov in dežel, ki je danes še v nasprotju z obstoječo Evropo držav.

O vsem tem je tekla beseda v znanem letoviškem kraju Courmayeur v Dolini Aosta. V kongresni palači tega lepega središča pod Mont Blancom na francoski meji se je odvijalo srečanje o temi »Avtonomije in Evropa«, ki ga je priredila temkajšnja stranka Union Valdotaïne. O vsem tem so razpravljali predstavniki manjšinskih strank in avtonomističnih gibanj predvsem v alpskem loku iz Italije, Francije in drugih dežel. Med skupinami naj omenimo poleg valdostanske stranke Slovensko skupnost, Furlansko gibanje, Okcitansko avtonomistično gibanje in Tridentinsko tirolsko stranko, sedaj v novi združeni obliki. Sodelovale so še nekatere druge avtonomistične sile. Za SSK je tu nastopil član deželnega tajništva Andrej Bratuž. Vse stranke in sile so predstavile tudi svoje prapore.

POMEN AVTONOMISTIČNE ZAMISLI IN EVROPA

Znano je, da se zlasti v zahodno evropski politični zamisli in praksi poudarja pomen avtonomij in manjšinskih stvarnosti posebej še po zadnji vojni. Veliko se razpravlja o pomenu narodnostnih skupnosti, o federalizmu in avtonomni ureditvi določenih ozemelj. O tem veliko

piše zlasti francoska publicistika (tudi iz Švice in Belgije). Zanimiva je misel, ki jo je napisal znani proučevalec teh vprašanj Denis de Rougemont v neki svoji razpravi o problemih narodnih skupnosti in totalitarnih režimih. Takole pravi med drugim: »Formula totalitarnega režima je točno in vsiljeno sovpadanje v mejah države najrazličnejših stvarnosti: jezika, kulture, rase, religije, običajev, prava, ekonomije in politične stranke na oblasti...« (ali ni bilo prav v tem bistvo fašizma v Italiji?) Temu pa seveda ni tako. Nadalje isti avtor še dodaja, da je jezikovna meja prav gotovo različna recimo od verske (ali pa še od kake druge).

Podobna razmišljanja bi lahko našli še marsikje drugje in so tudi prišla do izraza na omenjenem zborovanju. Naj še poudarimo, da je prav za manjšinske in jezikovne skupnosti alpskega loka v severni Italiji o tem iznesla glavne poteze znana izjava iz mesta Chivasso v Piemontu iz leta 1943, v kateri je valdostanski politik in žrtev fašizma Emil Chanoux začrtal smernice za obrambo jezikovnih in kulturnih pravic teh narodnosti. Vse to je dalo še kasneje prostora za nastanek novih federalističnih in avtonomističnih programov tudi v perspektivi evropske zavesti.

AVTONOMIJA KOT SAMOBITNOST PRI SLOVENCIH (IN SLOVANIH)

Tudi slovanski svet se je že od nekdaj zanimal za podobne probleme, čeprav morda v nekoliko drugačni luči. Pri nas je šlo v glavnem najprej za doseg narodne samobitnosti in prevzem bolj kulturne kot politične avtonomije, ki je seveda tudi nastopila v drugi fazi nacionalnega razvoja. Obenem je ta borba pomenila tudi priznanje sožitja in prijateljstva z drugimi narodi Evrope, torej odprtje širši evropski razsežnosti. O tem priča že Prešernova poslanica v Zdravljici, pričajo drugi slovanski misleci in kulturniki, od Poljaka Mickievicza do Rusa Čadajeva (ki želi, da se ruski vzhodni svet v začetku 19. stoletja odpre Evropi v kulturnem smislu). O tem pričajo drugi znani duhovi, ki obravnavajo problem odnosov med slovanskim svetom in Evropo, posebej še v Rusiji. Tako filozof Kirjevski z revijo Evropejec, tako Danilevski s knjigo Rusija in Evropa, kot kasneje z istoimenskim delom raziskuje to zanimivo področje prvi predsednik češkoslovaške republike Masaryk.

Posebno vlogo zasluži tudi specifična obravnava teh problemov na Slovenskem zlasti od pomladi narodov 1848 dalje. Kako lepo piše znani Matija Majar o svoji narodnosti prav v tem za Evropo usodnem letu: »Slovenska narodnost in slovenski jezik! To je za nas "conditio sine qua non"! Če se ne oglasimo kot svobodni narod ali če ne zmorimo braniti svojega jezika, smo kot riba iz vode ali kot ptica brez peruti...«

Tudi sredi našega stoletja se že v predvojni Sloveniji oglašajo prvi klici po Evropi. Tako npr. na znanem Bohinjskem tednu klic po neki Panevropi, ki bi bila nekaka federacija evropskih držav. In to v usodnem letu 1939, ko je bolj kazalo na smrt Evrope...

POLITIČNA AVTONOMIJA IN ZAMEJSKI SLOVENC

Kaj pa naj še bolj politično smiselno mi zamejski Slovenci kažemo kot avtonomijo? Gotovo je naša zahteva predvsem v tem, da se nam prizna avtonomija kot nekaka samobitnost na kulturnem, socialnem, političnem in eksistencialnem področju. Poleg tega pa gre tudi za določene oblike institucionalne avtonomije, ki je za nas tudi priznanje posebne deželne avtonomije. In prav tu je treba poudariti razloge za podelitev take avtonomije naši deželi, kar izhaja iz virov med razpravo v ustavodajni skupščini, ko je prišla jasno do izraza prav prisotnost slovenske manjšine kot eden izmed glavnih razlo-

gov za podelitev take avtonomije. To tudi jasno potrjuje deseta prehodna norma republiške ustave, ki se prav sklicuje na manjšinsko zaščito v zvezi z deželo Furlanijo-Juljsko krajino.

Vse to jasno zagovarja edina slovenska stranka v Italiji in skuša to prikazati vsem svojim partnerjem na italijanski ter evropski ravni, posebej še zakonsko priznanje ustavnih pravic.

To in še drugo je prišlo do izraza tudi pod ledenimi stenami Mont Blanca, ki je kot najvišji vrh Evrope predstavljal simbol nove, na narodnostni in avtonomistični ter federalistični osnovi zgrajene združene Evrope. Kot je v času habsburškega cesarstva češki zgodovinar Palacky zapisal, da bi morali Avstrijo ustvariti, če bi je ne bilo, tako moramo danes ustvariti Evropo, ki je šele na začetku svoje poti!

Spectator

Ali je upanje za mir v Palestini?

Ze polna dva meseca in več je med poročili po radiu in televiziji na dnevnem redu Palestina in sicer zavoljo protestnih akcij Palestincev. Po vseh zasedenih krajih Palestine so dan za dnem stavke, cestne barikade, množične manifestacije domačega palestinskega prebivalstva. Izraelska vojska nastopa zoper manifestante s palicami, streljanjem gumijastih krogel. Toda videti je bilo tudi zelo brutalno in nečloveško pretepanje domačinov. Človek bi mislil, da vidi pred seboj esesovce iz časov zadnje vojne. V dveh mesecih protestnih manifestacij je bilo že nad 50 mrtvih, med njimi tudi otroci, da ne govorimo o ranjenih.

Ob vseh teh dogodkih se je zganila tudi diplomacija, italijanska in tudi ameriška. Išče rešitev palestinskemu vprašanju po diplomatski poti, z razgovori, posebno še da bi se sklicala mednarodna konferenca, ki naj bi našla zadovoljivo rešitev tej napetosti med Izraelci in Palestinci, tako, kakor je vedno poudarjal tudi Vatikan: vsak narod naj ima svojo neodvisno in suvereno državo, Jeruzalem pa naj bo svobodno mesto pod upravo OZN. Jeruzalem naj bi bil torej sveto mesto za vsa tri velika enoboška verstva: jude, kristjane in muslimane.

Zadnji teden sta se mudila v Palestini in v sosednjih državah tako italijanski zunanji minister Andreotti kot ameriški zunanji minister Shultz. Toda vidnih uspehov nista dosegla. Glavna krivda je pri izraelskem ministrskem predsedniku Shamiru, ki noče nič slišati o kaki spravi s Palestinci.

Vendar Shamir nima vseh ljudi za seboj, ker laburisti, ki jih vodi zunanji minister Peres, so za iskanje mirnega sožitja s Palestinci. Shamir in njegovi bi morali pomisliti, da sta trma in fanatizem že dvakrat pogubila Izraelce, prvič za časa preroka Jeremija, ki je svetoval pobotanje s kraljem Nabuhodonozorjem, pa ga niso poslušali in je zato Nabuhodonozor porušil Jeruzalem; drugič po Jezusovi smrti, ko so se Judje uprli Rimljanom in s svojim fanatizmom drugič zakrivilili konec svoje države. Da bi se jim le ne zgodilo še v tretje, kajti svetovna javnost ni več z njimi.

Pravoslavna katedrala v Beogradu

Srbska pravoslavna Cerkev v Beogradu nadaljuje z gradnjo katedrale. Z deli so začeli že pod prvo Jugoslavijo, nato za časa vojne in po njej so z gradnjo prenehali, sedaj pa z deli znova nadaljujejo. Posvečena bo sv. Savi; stoji na Vračaru. Visoka bo 40 m, kupola bo sploh največja v Evropi, večja kot tista sv. Sofije v Carigradu. Stroški so do sedaj znašali 4,7 milijona dolarjev, potrebujejo pa še 2,7 milijona dolarjev. Srbi v ZDA so za katedralo že darovali 3,5 milijona dolarjev.

Ob smrti prelata Leopolda Jurce

V ponedeljek 22. februarja je v bolnišnici v Izoli pri Kopru umrl znani primorski duhovnik, nekdanji koprski župnik in dekan ter generalni vikar, prelat Leopold Jurca.

Z njim odhaja v večnost odlični predstavnik zadnje generacije slovenskih duhovnikov, ki so pogumno in junaško delovali na Tržaškem in v Istri med obema vojnama ter tudi kasneje na vojnih razvalinah pripravljali duhovni prepoved na šega ljudstva.

Eden zadnjih členov te dolge verige primorskih duhovnikov, ki so vse svoje sile postavili v službo Cerkve in naroda v usodnih zgodovinskih časih, je bil tudi pokojni Leopold Jurca.

Njegova osebnost je preveč bogata in njegovo delovanje preveč raznoliko, da bi lahko opravili s kratkim člankom. O njem in o drugih njegovih sobratih bo spregovorila zgodovina. Zato bom napisal le nekaj bežnih spominov na pokojnega prijatelja, s katerim sem se rokoval še pred nekaj tedni na njegovem domu v Kopru, ko je še vedno sedel za svojo pisalno mizo in urejal številne listine. Zavedal se je namreč prav dobro, da so mu dnevi šteti in mora svoje stvari čimprej spraviti v red. Obžaloval je samo to, da mu vid že močno peša in ne more niti prebrati letošnjih Mohorjevičevih knjig, katere sem mu bil, kot vsako leto, tudi letos poslal.

PRED ZADNJO VOJNO

Leopolda Jurca sem spoznal še kot mlad študent. Že v semenišču smo namreč slišali o njegovih odličnih uspehih v dušnem pastirstvu v Istri. Zato smo ga študentje o počitnicah na svojem kolesarjenju po Istri zelo radi obiskovali na njegovi župniji v Trvižu pri Pazinu in tudi prespali pri njem. Vedno nas je bil vesel in nas gostoljubno sprejemal. Rad nam je pripovedoval o svojem delu in težavah s strani fašistov, pa tudi o dobrih ljudeh in župljanih, ki so mu bili v veliko tolažbo in zadoščenje. Radi smo ga poslušali, ko nam je bral iz svoje triviške kronike.

Kasneje sem ga pogostoma videval v semenišču v Kopru, ko je prihajal na obisk svojih semeniščnikov, predvsem pa pripeljal s seboj po cel voz hrane, ki jo je nabral v svoji župniji za potrebe v semenišču. Z zanimanjem smo slišali, koliko deklet iz njegove fare je že stopilo v samostan.

Zivo se spominjam tistega dne (2. julija 1946), ko nam je na vabilo škofa Santina predaval na Montuci v Trstu »Mi Slovani smo ustvarjeni tako«. Govor je bil v resnici namenjen italijanskim sobratom, ki so bili prisotni v velikem številu in mirno poslušali vso našo zgodovino, pa tudi težave in krivice, ki smo jih bili deležni tudi od cerkvenih ljudi.

Leopolda Jurca se spominjam, s kakšnim elanom je obnavljal prostore za novo semenišče v Pazinu ter zbiral dijakke in profesorje. Postal je tudi prvi ravnatelj tega vzgojnega zavoda, ki je pripravljala duhovni prerod ljudstva v Istri. Kmalu so se hrvaškim fantom pridružili še slovenski dijaki, ker v težkih povojnih letih ni zmogla svojega malega semenišča niti ljubljanska nadškofija. Pri vsem svojem odgovornem delu sem ga videl vedno veselega in dobre volje, ko smo bili tudi duhovniki deležni pogostoma njegovega gostoljubja v semenišču.

PO VOJNI

V tistih letih po vojni sem bil deležen tudi njegove duhovne pomoči, ko mi je prišel misijonar v župnijo in je skozi ves teden navduševal zlasti mlade za visoke vzore krščanskega življenja. Zdi se mi, da so se prav po tistih srečanjih mnoga dekleta odločila za redovniški poklic, druga pa so postala dobre družinske žene in matere.

Vem, da je bil v tistih letih tudi kandidat za škofovsko službo. Pa je bil ves srečen, da si ni naložil takega bremena. Pozneje, ko je bil razrešen službe semeniškega ravnatelja in je postal župnik in prošt v Pazinu, se je kakor pomladil, da je smel v dušno pastirstvo, ki ga je vedno najbolj mikalo in zadovoljevalo. Poleg tega je imel še vedno nešteto drugih obveznosti v semenišču in na škofiji, pa še drugim duhovnikom je prihajal na pomoč.

POVRATEK MED SLOVENCE

Končno so dozoreli časi, da bi tudi svojim slovenskim rojakom posredoval nekaj od svojih bogatih duhovnih energij ter pastoralnih izkušenj. To se je zgodilo, ko ga je novi apostolski administrator za jugoslovanski del tržaške škofije, to-

Leopold Jurca piše župnijsko kroniko v svoji pisarni v Trvižu

majski župnik Albin Kjuder povabil, da pride za župnika v Koper, odkoder so se bili izselili italijanski duhovniki.

Mislim, da mu je bila ta nova pot kar težka, ko je že 33 let nepretrgoma deloval v Hrvaški Istri in se nanjo tudi čustveno navezal. Bil je eden zadnjih slovenskih duhovnikov, ki so vse svoje moči žrtvovali za hrvaške brate. Morda bo kdaj treba tudi o njih spregovoriti ter poudariti dragocen delež, ki so ga imeli za duhovni in kulturni prepoved hrvaškega naroda v Istri.

Eden vidnejših slovenskih dobrotnikov našim južnim sosedom je bil brez dvoma Leopold Jurca, ki je neposredno sodeloval z Božom Milanovićem in veliko prispeval, da je bila hrvaška Istra priključena novi Jugoslaviji po drugi svetovni vojni. To so mu priznale tudi jugoslovanske oblasti.

Delo v Kopru se je sicer razvijalo v drugačnih razmerah, vendar se je Jurca kar dobro znašel in se kot mladenič vrge v obnovo najvažnejšega mesta na slovenski obali, ki se je začelo gospodarsko razvijati v pristanišče ter upravno središče Primorske. Ni pa še imelo svoje duhovne podobe, ko so prihajali v mesto novi ljudje iz vse Slovenije ter še iz drugih republik. Kot župnik in prošt stolnega kapitlja je pač pripravljala pot novemu škofu, ki je bil imenovan v Koper (1964) kot novi apostolski administrator Slovenskega Primorja, dr. Janezu Jenku, kateri ga je kmalu izbral za svojega generalnega vikarja in svetovalca.

Zdi se, da je ravno takrat začelo pešati njegovo zdravje, vendar je bil še leta 1972 razrešen župnijske službe, ko so ga nadomestile v Kopru nove sveže moči mladih slovenskih duhovnikov ob pomoči redovnih sester in katehistin.

ZADNJE OBDOBJE

Tu se začne zadnje obdobje njegovega življenja, ko se je bolj posvetil svoji knjižnici in svojemu bogatemu arhivu, ki ga je zbiral vse svoje življenje. Že prej je veliko pisal, zlasti v hrvaški list »Gore srca«, ki je izhajal v Pazinu, potem pa v Zagrebu in je bil predhodnik današnje »Glasa koncila«. Sedaj se je lotil bolj slovenske problematike, zlasti v zvezi duhovnih likov v zgodovini Istre.

Zelo sem zadovoljen, da me je na tem področju večkrat povabil k sodelovanju, zlasti ob pripravi člankov za Koledar GMD. Ostalo je še vedno veliko gradiva v njegovi zapuščini, iz katerega bodo zgodovinarji še desetletja lahko črpali in raziskovali o naši bližnji in daljni preteklosti. Še posebno skrbno je čuval in hranil vse spomine na slovenske duhovnike v času fašizma in razne spomenice, ki so v tistem času romale pogosto na cerkvene in civilne oblasti.

Na prizadevanje nekaterih sobratov se je končno odločil, da posreduje tisku vsaj nekaj svojih spominov. Brali smo jih nekaj časa v verskem listu »Družina«; pozneje pa je to bilo objavljeno v knjigi »Moja leta v Istri« (1975).

Ko sem nekaj let prebival zaradi študija v Rimu in tam pogostoma obiskoval škofa Fogarja, je razgovor skoraj vedno prešel tudi na slovenske duhovnike. Še posebno rad se je škof spominjal Leopolda Jurca, ki mu je bil vedno zelo vdan, čeprav ga sam ni mogel veliko srečati potem, ko je škof moral nasilno iz Trsta.

Podobno bi lahko rekel o odnosih Leopolda Jurca z dr. Ukmarjem. Ko je prihajal v Trst, ga je skoraj vedno poiskal in obiskal v škofijski vili v Šklednju. Zato

pa je tudi razumljivo, kako se je Jurca rad odzval vabilu, da bi o Ukmarju spregovoril na spominski proslavi na 30. dan smrti v kinodvorani v Šklednju; saj bolj šega govornika ne bi mogli najti, ko sta si bila tako podobna v marsičem.

Pa še en spomin na Leopolda Jurca! Ko sem ga pogostoma obiskoval v Kopru, sem ga našel vedno dobre volje, kljub boleznim, ki ga je že dolgo razjedala. Vedno je rad sledil tudi našim razmeram na Tržaškem. Čital je rad naše časopise. Knjige, ki so izšle pri nas, so morale najti mesto tudi v njegovi knjižnici. Zato je bil vedno o vsem na tekočem, na cerkvenem in narodnem področju.

Na koncu bi ral pripomnil, da je Leopold Jurca želel biti predvsem duhovnik in dober duhovnik. In temu primerno je uravnaval tudi svoje življenje in delovanje. Kot duhovnik pa je želel tesno živeti ob svojem narodu, iz katerega je izšel ter mu posvetil vse svoje moči in talente. Njegov zgled bo vsem nam živ opomin za vztrajnost in zvestobo Cerkvi in narodu v vseh življenjskih prilikah in zgodovinskih dogodkih. Saj ravno take močne osebnosti oblikujejo podobo naroda, ki ne kloni pred krivico in zmoto.

Angel Kosmač

SLOVO V KOPRU

Od pok. msgr. Leopolda Jurca smo se poslovili v sredo 24. februarja popoldne v koprski stolnici. Ljudje, ki so napolnili stolnico, so prišli od vseh strani, zlasti iz krajev hrvaške Istre, kjer je pokojni prošt položil na oltar svoja mlada leta, svoje sposobnosti in ljubezen do ljudstva, ki je bilo žejno dobre besede in iskrene opore. Slabo vreme je verjetno marsikomu, tudi duhovnikom, preprečilo udeležbo pri maši in slovesu.

Somaševanje je vodil ljubljanski nadškof dr. Alojzij Suštar. Z njim so somaševali škofje dr. Janez Jenko, dr. D. Nežić in A. Bogetić iz Poreča, dr. S. Lenič iz Ljubljane in Metod Pirih, ki se je po evangeliju v slovenskem in italijanskem jeziku zahvalil pokojnemu proštu za vse opravljeno delo. Somaševalo je tudi 65 duhovnikov.

Po maši je v cerkvi najprej spregovoril J. Betram, član sveta Federacije, ki je vodil 8-člansko delegacijo civilnih oblasti; za njim pa v hrvaščini poreški škof A. Bogetić. Zaključni govor s pozdravom je imel član koprškega župnijskega sveta.

Bilo je lepo slovo, ki si ga je pokojni prav gotovo zaslužil.

I.Š.

Obtoženi slovenski časnikarji

Kdo je kdo v tej Jugoslaviji?

BO PREVZELA OBLAST VOJSKA ALI PA BO IZVEDLA LE IDEOLOŠKI PREVRAČ?

Po skoraj dveh letih zatišja, ko v Sloveniji ni bilo političnih sodnih procesov, se je te dni spet zgodilo! Tokrat je prišla direktiva za sodne pregone iz Beograda, ker je slovenski javni tožilec postal za zvezne organe pregona »nezanesljiv«. Potem, ko se je proces proti magistru Tomažu Mastnaku dokaj burkaško končal z njegovo oprostitvijo, se slovensko tožilstvo ni več hotelo smešiti. Zato pa je zarohnela beogradska zvezna stalinistična mašinerija.

Gre za dva nepodpisana članka v ljubljanski Mladini in komentar znanega publicista Andreja Novaka, ki je bil objavljen v Teleksu, z naslovom Generali in generacije. V tem članku naj bi Novak sramotil in omalovaževal vlogo jugoslovanske vojske, v obeh člankih v Mladini pa naj bi njuna avtorja sramotila in žalila zveznega obrambnega ministra, admiral Branka Mamula. Za ta dva članka je obtožen odgovorni urednik Mladine, Franci Zavrl.

Dogodki so potekali po zelo zanimivem scenariju. Predsedstvo Jugoslavije, ki je najvišji državni organ in obenem tudi kolektivni vrhovni poveljnik vojske, je na svoji seji »obsodilo« omenjene tri članke, češ da hočejo diskreditirati jugoslovansko armado in oslabiti njeno nenadomestljivo obrambno vlogo ter da žalijo visokega zveznega funkcionarja (obrambnega ministra). Nato je zvezni javni tožilec izdal ukaz ljubljanskemu tožilstvu (in s tem zaobšel slovenskega), naj vložijo obtožne predloge proti Andreju Novaku in Franciju Zavrlu. Obtožna predloga sta dobesedno prepisana »obsodba« predsedstva Jugoslavije. Gre torej za nenavaden poskus pritiska politike na domnevno neodvisnost jugoslovanskega sodstva. Pri tem je značilna še ena podrobnost: obtožena časnikarja sta zvedela, da sta obtožena, iz beogradskega časopisa, nato pa še iz slovenskih, ki so vesti povzeli po beogradske. Nato sta obtožne predloge tudi zares dobila.

Ob tej tožilski burki lahko samo ugotovimo, da je predloge za obtožbo izdalo poveljstvo vojske, oziroma predsedstvo SFRJ, kot vrhovni poveljnik vojske, tožilec pa je v tem primeru (kot še v pretekaterih) le lutka v rokah politike in vojske.

In kaj je bilo tako nevarnega v omenjenih člankih? V Mladini se je avtor ali

avtorji, zgražal nad obiskom Branka Mamula v Etiopiji, češ naša miroljubna Jugoslavija prodaja lačnim Etiopcem orožje, medtem ko militantni Zahod isti državi prodaja ali podarja pšenico in zdravila. Eden od obeh izredno pogumnih, toda korektnih člankov je imel zgovernen naslov »Mamula go home!« (Mamula, pojdi domov!)

V ljubljanskem tedniku Teleks pa je Andrej Novak v uvodnem komentarju ošvrknil paternalistični odnos jugoslovanskih generalov do ljudstva ter se obregnil ob nesodobnost jugoslovanske vojske, kljub njeni tehnični dobri opremljenosti in pri tem izpeljal tudi sklep, da prav to povzroča zlasti v Sloveniji odpor do take in tako organizirane vojske, ki jo slovenska mladina ne čuti kot svojo obrambno silo, ampak prej kot okupatorsko, saj je v njej manj kot tri odstotke slovenskih častnikov. Te ugotovitve pa so bile, po oceni vojaškega vrha, sramotitev armade in zmanjševanje njene obrambne moči (!).

Pričakovati je sicer, da obtožena časnikarja ne bosta kaznovana, saj se slovenska politika še kar uspešno postavlja po robu zveznim stalinističnim pritiskom. Kljub temu pa se je bati, da ob takem razvoju dogodkov nekega dne vojska preprosto vzame stvari v svoje roke. Pri čemer sploh ni nujno, da bo prišlo do klasičnega državnega udara. Lahko bo prišlo le do ideološkega prevrata, kakršen je bil tisti Titov, leta 1971.

Zato zaenkrat res ni jasno, kdo dejansko upravlja v tej državi, še manj pa kdo bo vladal in kdo bo kdo v bližnji prihodnosti.

S.F.

**PODPIRAJTE
»KATOLIŠKI GLAS«!
DARUJTE
V NJEGOV
TISKOVNI SKLAD!**

In vendar je to izkoriščanje...

»Prihljubljena teza zbora Nove revije je, da je Slovenija v jugoslovanski skupnosti gospodarsko prikrajšana, v ozadju te trditve pa tiči logika, ki ima lahko »kritje« samo v nacionalizmu: da nerazviti v Jugoslaviji izkoriščajo razvite. O tem dovolj pove že dejstvo, da se je v vsej dosednji zgodovini dogajalo ravno nasprotno.«

Tako med drugim polemizira v »Borbi« z »Novo revijo« tovariš Momčilo Djorgović.

Toda tudi nenehno ponavljajoče se izmišljotine o slovenskem sindromu in o Slovencih kot izkoriščevalcih, ki so si ustvarili visok standard na račun revnega juga in podobno, kar se nemalokrat sprevrže celo v nizkotno zmerjanje, podobno tistim besedam, ki jih je izrekel visoki upokojeni državni funkcionar, ko je govoril o Slovencih kot o pijavkah itd.

Tudi tega je že dovolj, saj to presega že vse meje razuma. Tov. Djorgović se sklicuje na neka zgodovinska dejstva, češ, bogatejši so vedno izkoriščali revne. Pozabil pa je na »malenkost«, ki je prej v zgodovini niso poznali. Ta »malenkost« pa se v naši novejši jugoslovanski zgodovini imenuje solidarnost ali sklad za nerazvite, ki je bil ustanovljen z dobrim in plemenitim namenom. Kako so se sredstva tega sklada uporabljala, je bolje, da ne govorimo. Le manjši del se je uporabil namensko.

Pa ne gre samo za ta sklad, gre tudi za zavožena vlaganja, za najemanje in brezglavo zapravljanje tujih posojil, za katera so že vnaprej vedeli, da jih ne bodo mogli vrniti.

Se in še bi lahko našteval. In vse to so nerazviti rešili na svojstven način, ki ga svetovna ekonomija ne pozna, temu se pa reče »socializacija dolgov«. Se in še bi lahko našteval, sicer pa bo menda že dovolj, da me bodo razni Djorgoviči razglasili za nacionalista. (Zarko Zbogar iz Pirana - Delo)

★

Prizadevajte si, da prinesemo mir tja, kjer vlada sovraštvo, odpuščanje tja, kjer se ljudje žalijo, spravo med ljudi, ki so v sporu med seboj, resnico tistim, ki so v zmoti, svetlo upanje tistim, ki jim dušo razjeda dvom, veselje tja, kjer se bohoti žalost in obup.

Kdor hoče ljudi voditi ali jih poučevati, naj najprej obvlada sebe in zagospodari nad svojimi strastmi. (Eotvos)

Vihar ob nekem članku

Prejeli smo s prošnjo za objavo.

Članek z naslovom »Slovenski oporečniki in slovensko politično izseljenstvo« je v mnogih izseljenjskih časnikih izzval najrazličnejše odmeve. Ni moj namen naštevati imena avtorjev in njihove argumente, ko se jezijo na avtorja članka in ga celo dolžijo, da je članek napisal po »direktivi« slovenske politične policije ter da »napada« emigracijo. Taki očitki so idejna fantastika in dokazujejo, da pisci prispevkov, ki se ne strinjajo, oziroma napadajo omenjeni članek, ne le niso razumeli njegovega bistva, marveč se jim v njem prikazujejo pošasti, ki jih avtor prav gotovo ni postavil tja.

Iz vsega povedanega je torej razločno razbrati, da bi bila polemika nesmiselna, potrjuje pa se misel, ki jo je avtor v članku poudaril; da namreč slovenski politični emigraciji ni do dialoga z oporečniki v jugoslovanski Sloveniji! In to je tisto najbolj boleče!

Avtorji polemik so spregledali to bistvo in se izgubljajo v podrobnem opisovanju svoje vloge pred državljansko vojno in med njo ter okupacijo v Sloveniji. Pri tem pa pozabljajo, da se politične razmere v Sloveniji in Jugoslaviji bliskovito spreminjajo v smer večje demokratičnosti. In avtorji polemik žal tudi zaobidejo najpomembnejši, prav dramatični poziv avtorja članka: potrebo po vključevanju emigracije v ta demokratizacijski oporečniški proces v Sloveniji.

Pisec članka »Slovenski oporečniki in slovensko politično izseljenstvo« je trdno prepričan, da sedanji razvoj v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji pelje v demokracijo! Počasi sicer, a nezadržno in zanesljivo!

Po odmevih emigrantov na omenjeni članek pa postaja pisec zagrenjen, ker vidi, da izseljenstvo ni pripravljeno v tem procesu sodelovati; pustilo bo celo, da bo zgodovina s težkim kolesjem zapeljala

čeznje in še takrat se bo zgubljalo v nepomembnih polemikah.

Pri vsej tej turopnosti pa se avtorju omenjenega članka le kažeta tudi dve, sicer majhni, a nič manj pomembni, svetli točki. Zadovoljen je, da se je ob članku dvignil »vihar polemik« s tem se je prenekateri, v svoji emigrantski politični in gospodarski udobnosti zlekjenci izseljenec, »predramil« in začel razmišljati, čeprav v obratno smer: prišlo je skratka do večje aktivnosti politične emigracije. Namreč tudi same izjave Slovenskega narodnega odbora niso dovolj, če hkrati ne spodbujajo sodelovanja v demokratizacijskih procesih v jugoslovanski Sloveniji in to aktivno, z dejanji. Vsaj nekaj prevetritve je članek le povzročil med emigracijo, če že dejanj ne bo.

Druga svetla točka pa je »Odperto« pisano predsedniku SZDL Slovenije, ki je bilo napisano ob proslavi 40-letnice Slovenske demokratske zveze in ki ga je objavil goriški Katoliški glas (18. febr. 1988, št. 7), čigar avtor je tudi sam politični izseljenec in je kljub temu dojel razvoj v jugoslovanski Sloveniji.

V celem pa se avtorju članka le zastavlja resignirano retorično vprašanje, če oporečniki in Sloveniji res ne moremo računati na sodelovanje političnih izseljencev?

Ker vse kaže, da ne moremo, lahko mirno sklenemo: velika in nepopravljiva škoda bo to! In zamujena bo enkratna zgodovinska priložnost, ki se zanesljivo ne bo več ponudila!

Hotimir

Opomba ured.: Ali bi ne bolj odgovarjal današnjemu stanju v Sloveniji in Jugoslaviji izraz »opozicija« namesto »oporečniki«? Saj ne gre več samo za posameznike, temveč za vedno širši krog državljanov, ki si želijo demokratizacijo civilne družbe.

Romarska cerkev Log pri Vipavi

PREDELAVE IN PRESLIKAVE

Stavbno jedro iz začetka 17. stoletja je v kasnejših stoletjih doživljalo predelave in prezidave. Tako je v letih 1801-1802 beneški kipar Geraldino za štiri tisoč goldinarjev temeljito predelal glavni oltar v klasicističnem slogu in pri tem uporabil beli kararski marmor, dasi je za osnovo ohranil menzo in predelo prejšnjega baročnega oltarja. Sliko Tolažnice žalostnih v glavnem oltarju je takrat »zmalo« go-riški slikar Tominc za 500 goldinarjev srebra. Novo cerkevno pridobitev je na četrto nedeljo po Veliki noči leta 1822 posvetil goriški škof Jožef Walland, pridigal pa je znani narodni delavec šembiški župnik Matija Vrtovec. Tominčeve slike ni več. Sedanja slika Matere božje za detetom je delo slikarja Mihaela Stroja iz leta 1861. Stranski ladji sta bili v letih 1826-1831 pregrajeni v osem kapel, kjer je sedem oltarjev, ki so vsi baročnega izvora.

Na nadaljnjo usodo loške cerke je močno vplival vipavski dekan Jurij Grabrijan. Bil je ne le pomemben kulturni delavec, ampak tudi velik obnovitelj cerkva v »v-pavski dekaniji«. Po daljšem iskanju in pogajanjih je vrli mož končno poveril preslikavo celotne loške cerkve slikarju Franzu Kurzu pl. Goldensteinu. Slikar je delo opravil v splošno zadovoljstvo v letih 1842-1844. V šestdesetih letih (1867-1874) se je Grabrijan lotil loške cerkve v stavbarskem pogledu. Sam je naredil načrt, po katerem je zidarski »umetnik«, mojster Miha Blažko iz Lokavca pri Ajdovščini postavil pevski kor, novo pročelje z vhodno lopo, nad njim pa množični novi zvonik, ki meri do križa 60 metrov. Stranska zvonika ob prezbitariju, ki merita po 36 metrov, pa je temeljito popravil. V novi zvonik so obesili tudi veliki zvon H (si), težak 2407 kg, ki ga je ulil leta 1792 ljubljanski zvonar Janez Jakob Samassa. Videl je iti mimo Avstrije in Francoze, prestal je prvo in drugo svetovno vojno, leta 1916 je ostal sam, leta 1931 je dobil tri nove tovariše iz livarne Petra Colbaghinija iz Bassana, pa jih je Italija, ki jih je dala, zopet vzela decembra 1942 in jih ni vrnila. Blažkovo delo v Logu je bilo tudi njegovo zadnje delo: ob samem zaključku je padel z zvonika na cerkevno streho in se smrtno ponesrečil.

Na pevskem koru so dvomanele orgle s 25 registri, ki jih je leta 1896 izdelal mojster Franc Goršič iz Ljubljane. Če bi obveljala mojstrova beseda, bi bile lahko najodobnejše orgle na takratnem Kranjskem. Morgarjev križev pot je iz leta 1930.

Na Veliki šmaren 1945 je v cerkvi prvič zagorela električna luč. Leta 1963 so po zaslugi dekana Podobnika loško cerkev temeljito restavrirali. Ob tej priložnosti je restavrador-slikar Izidor Mole poslikal dotlej prazni medaljon nad pevskim korom s podobami sv. Cirila in Metoda ter škofov Slomška in Baraga. Novejša prenovitve so delo dekana Franca Pivka. V cerkev gre lahko do štiri tisoč ljudi.

Loška cerkev je romarska cerkev. Ali je v svoji zgodovini služila bistvu romanja, tj. pospeševanju božje časti, človekovi duhovni prenovi, poglobljanju notranjega življenja in krepitevi verske zavesti? Duhovna podoba Loga nam to nedvomno potrjuje.

V času zatona papeške svetne moči, ko je Evropo zajel val antiklerikalnega liberalizma, se je v takratni Avstro-Ogrski, ki je zajemala tudi slovenske dežele, sprožila zamisel »Pijevih procesij« k Marijinim cerkvam v obrambo papeštva in Cerkev. Tako je na Veliki šmaren leta 1872 prihitelo v Log kar 16.000 vernikov. »Romanje, kot ga še nista videla goli Caven in sivi Nanos,« po takratnih poročilih. Nepozabno doživetje v Logu je bil evharistični kongres septembra 1923 pod vodstvom nadškofa Sedeja; spovedovanja brez konca, na tisoče obhajil, stanovska zborovanja duhovnikov, organistov, cerkvnikov, na koncu pa še evharistična procesija z 12.000 udeleženci. Nič manj veličasten ni bil v Logu shod primorskih Marijinih družb septembra 1924, kjer se je ob nadškofu Sedeju in kakih 80 duhovnikih zbralo 5.000 Marijinih družbenic, ki so ob vihranju zastav prisegale zvestobo Mariji in spremljale kip Brezmadežne v slovesni procesiji. Pripomniti velja, da sta bila oba shoda ob delavnih. Podobnih Marijinih shodov z manjšo udeležbo je bilo v letih med vojnami še nekaj. Lepo so bili v Logu vpeljeni tudi shodi za moše in fante. V septembru 1928 se je v Marijini cerkvi zbralo kakih 4.000 samih mož in fantov, tudi pozneje so se na tem kraju še sešli v lepem številu. Tako so naši ljudje v dobi fašističnega zatiranja iskali pomoč za rešitev vere in narodnosti pri Mariji. Novo spodbudo v verskem življenju je po zaslugi dekana Breitenbergerja pomenila ustanovitev bratovščine sv. Rožnega venca pri velikem oltarju v Logu leta 1943. Po pravilih te bratovščine so se udje zbirali ob prvih nedeljah pri bratovskem oltarju, molili rožni venec in opravili z rožnovenskim kipom Marijansko procesijo. Te procesije so se

obhajale od rožnovenske nedelje 1945 pa vse tja do leta 1972 od prve nedelje maja do novembra. Med petjem litani Matere božje so pri procesiji fantje sosednjih vasi nosili najprej Marijino sliko, od junija 1947 pa 158 cm visok kip Rožnovenske Kraljice, delo tirolskega mojstra Martinerja. Maja 1959 so vpeljali redno nedeljsko mašo. Dekan Podobnik je v dogovoru z dekanijsko duhovščino Marijansko pobožnost v Logu preoblikoval tako, da je dal prvim nedeljam (brez novembra!) zakramentalni poglobitveni značaj. V našem času postaja Log tudi kraj občasnih nastopov cerkvenih pevskih zborov, srečanja Mavričarjev, delitve mašniškega posvečenja, redovnih zaobljub in morda še česa. Dogodka zase sta škofovo posvečenje novega primorskega škofa dr. J. Jenka septembra 1964 in proslava ustanovitve primorske škofije januarja 1978.

Franč Kralj

S TRŽAŠKEGA

Iz dejavnosti Slov. kult. kluba

V sezoni 1987-88 je Slovenski kulturni klub (SKK) stopil v 31. leto svojega delovanja. Klub je namenjen višješolski mladini, saj ga tudi mi sami vodimo. Zbiramo se vsako soboto ob 18.30 na sedežu Slovenske prosvete v Donizettijevi ulici 3. Prirejamo predavanja na različne teme, srečanja z drugimi mladinskimi organizacijami, zabavne večere ter plese, predvaja filme. V sklopu SKK delujejo tudi likovni, literarni in gledališki krožek.

V zvezi z gledališkim krožkom obveščamo, da bo 12. marca v Kult. domu v Boljuncu ob 20. uri premiera odrske priredbe znanega Preglovega dela »Geniji v kratkih hlačah«. Osrednje dogajanje je tiskanje šolskega lista »Utrpi«, ki poteka v veselju in norčavem dijaškem vzdušju. V glavnem govori o ljubezenskih zapletih, prepričkih ter šolskih težavah sodobne višješolske mladine.

Igro režira prof. Lučka Peterlin-Susič. Za glasbeno opremo je poskrbel Štefan Bembi, za sceno pa grafik Edi Žerjal. Igralski ansambel sestavlja približno 20 višješolcev, katerim so prikočili na pomoč tudi nekateri odrasli igralci, bivši klubovci.

Pričakujemo, da bo predstava žela velik uspeh, saj je igra prirejena po enem najbolj priljubljenih mladinskih del zadnjih let.

Sporočilo sindikata slov. šole

Sindikat slovenske šole za tržaško pokrajino je 24. februarja poslal v svet posebno »Sporočilo«. V njem zagovarja blokado ocenjevalnih komisij na srednjih šolah in delno na osnovnih šolah. Ugotavlja uspeh stavk in manifestacij v zvezi s sojenjem prof. Samu Pahorju. Zahteva več sredstev za šolstvo, večjo pristojnost učiteljev pri programiranju 210 izvenrednih ur ter končno, naj profesorji v dnevih volitev v šolske posvetovalne organe imajo zborovanja.

Če smo prav razumeli, gre za nadaljnje motenje rednega šolskega pouka. Zato vprašujemo: Ali ni bilo že dovolj vsega tega nereda na naših šolah? Kdaj boste znova zares učili in vzgajali zaupano vam mladino, dragi šolniki?

se je začel pripravljati, vzletel je s seboj še svojo starejšo sestro, ki mu je gospodinjila, in popoldne odšel.

Vem pa zatrdno: ko je kasneje videl, kaj se dogaja in da Slovenijo zasedajo partizani, je svojemu šoferju naročil, naj ga pelje nazaj v Ljubljano. Z vsa silo je nastopil, da mora voziti proti Ljubljani. Šofer se je upiral, in enkrat mu je škof prijel celo za volan. Vendar je šofer zmagal in tako je ostal na Koroškem.

Torej resnica je: škof ni nameraval zapustiti Ljubljane. Zavedal se je, da mora kot škof ostati tukaj. Iz Ljubljane so ga zvalili slovenski koroški duhovniki.

Škof je nam duhovnikom mnogokrat poudarjal, da moramo ostati na mestih. Tudi meni osebno je rekel: ostanite na mestu; nočem, da duhovniki bežijo pred osvobodilno vojsko. Vendar je bila propaganda tudi s strani domobrancev tako močna, da je nastala popolna zmeda, češ da partizani pobijajo vse duhovnike po Dolenjskem. Zašo so mnogi duhovniki popolnoma brez potrebe v tisti zmedi odšli, približno 200 jih je odšlo v emigracijo, in le redki so se vrnili v domovino.

Na izrecno škofovo željo in na prošnjo generalnega vikarja Nadraha ter kanonika Vovka sem ostal tukaj in doživljal tiste

Iz Slovenije

Umetniška zbirka Leopolda Kozlevčarja

V Slovenski vasi pri St. Rupertu na Dolenjskem je živel Leopold Kozlevčar. Mož je bil svojevrsten zbiratelj umetnin. V svoji zbirki je imel veliko cerkvenih umetnin od kipcev do slik, pa zbirko pohištva od baroka do biedermaierja (med romantiko in realizmom). Nekaj slovenskih impresionistov, originalno Meštrovičevorazpelo, celo Trubarjev ciborij, ki ga je odkril v neki graščini na Dolenjskem, kjer je nekaj časa bival Primož Trubar. Bil je tudi v Rusiji in od tam prinesel avtentične pravoslavne ikone. Sedaj ima 83 let; ker je sam, se je umaknil v stiški samostan, svojo bogato umetniško zbirko pa je zapustil ljubljanskemu škofijskemu ordinariatu.

»Katedra« zaplenjena v Beogradu

V Beogradu je bila zaplenjena mariborska Katedra, glasilo UK Zveze slovenske mladine za Maribor. Zablembo Katedre je zahteval namestnik beograjskega javnega tožila Nenad Ukropina, češ da so v njej »neresnične vesti in trditve, ki bi lahko vznemirile javnost«.

Omenjena 6. števec Katedre je posvetila posebno pozornost razmeram v Srbiji in v srbski partiji. V notranjosti je imela nekaj strani v srbsčini. Na teh straneh je karikatura, ki prikazuje dva beograjska partijska veljaka v cerkvenih oblačilih. Od tod »jeza« beograjskega sodnika.

O skupnem slovenskem kulturnem prostoru

Za časa Staneta Kavčiča se je pojavil izraz in pojem »skupni slovenski kulturni prostor«. Ne izraz ne pojem ni pogodu Srbom in še komu drugemu, ker menijo, da se za izrazom in pojmom skriva težnja Slovencev po samostojni narodni državi in odcepitvi od Jugoslavije. Tudi to spada v »slovenski sindrom«. Ciril Zlobec je pa pojem in besedo takole pojasnil:

Skupni slovenski kulturni prostor... Na prvi pogled je zelo preprosta stvar: zamisel in praksa druženja vseh Slovencev na osnovi skupne narodne zavesti. Ta naj bi temeljila — tako se nam vsaj zdi — na skupnem izročilu in nič manj tudi na današnji moči slovenske kulture. In še bi lahko pojasnjevali ta pojem: tudi danes, v današnjih razmerah, iščemo kot narod, ki živi v štirih državah kot avtohtono prebivalstvo — pa še izseljinstvo ni zanemarljiv del tega naroda — takšne medsebojne vezi, ki imajo dovolj trdne korenine v preteklosti in so dovolj odprte v prihodnost, da lahko tudi danes, predvsem z njimi računamo.

Ideja in praksa skupnega slovenskega kulturnega prostora upošteva najprej različnost znotraj samega slovenskega naroda, politični in nazorni pluralizem, si prizadeva za strpen odnos med verujočimi in neverujočimi, spoštujeta in sprejemata različni družbeni sistemi držav, v katerih živijo naši zamejci in zdomeci, različne gospodarske in druge interese, v svoji lastni jugoslovanski skupnosti narodov pa si prizadevata za utrditev svoje skupne države, pa tudi za maksimalno lastno državnost, suverenost in samobitnost... (Delo 16.2.1988).

prve dneve po osvoboditvi. Ni bilo lahko, kajti škofija je bila tarča z mnogih strani. Prihajala so razna povelja, vojska je zasedla nekaj prostorov v škofiji. Potem so prišli z zahtevo, da mora ob določeni uri, ko bodo partizani vkorakali v Ljubljano, po vseh cerkvah v Ljubljani zvoniti. Vem, da sem šel takrat vprašat generalnega vikarja Nadraha, kaj naj naredimo, ker so zahtevali, da je treba obvestiti vse župnije. Pa je zelo mirno odgovoril: Vojna je končana. Naj zvonovi zvonijo. In tako so zvonili po vseh cerkvah, ko so partizani prihajali v Ljubljano.

Zanimivo je bilo tudi to, da je dr. Metod Mikuš, vojni verski referent, javil, da bo imel v stolnici slovesen requiem za padlimi partizani. Generalni vikar Nadrah je bil preplašan, ker je vedel, da je škof Rožman Mikušu suspendiral, to se pravi, mu prepovedal opravljati verske obrede, dokler se ne vrne in se ne predstavi ordinariju. Zato me je Nadrah prosil, naj ga spremljam k Mikušu, ki je takrat stanoval v Unionu, da ga bo on odvezal suspenzije, češ izpolnil je pogoj: tukaj je, vrnil se je. Tako sva šla neko nedeljo popoldne, prej najavljena, in Mikuš naju je čakal pri vratih Uniona, naju zelo ljubeznivo sprejel in peljal v svojo sobo. Generalni

Rehabilitacija prof. Fr. Vebra

»Stopinje« so glasilo prekmurskih župnij. V eni zadnjih števil je prof. Anton Trstenjak objavil lep članek o prof. Francu Veburu. Prof. Veber je bil med obema vojnami vodilen slovenski filozof na ljubljanski univerzi, učenec prof. Meinonga. Bil je poznan tudi zunaj Jugoslavije. Po vojni pa so ga nove oblasti takoj upokojile, ker ni bil »na liniji«. Sedaj odkrivajo njegovo strokovno veljavo. Leta 1986 so imeli o njem znanstveni simpozij v Radgoni, v Ljubljani pa so našli njegovo Estetiko (nauk o lepem). Uvod je napisal prof. Frane Jerman.

Pojasnilo

Prejeli smo s prošnjo za objavo. »Primorski dnevnik« je v svoji 43. številki z dne 24. februarja letos objavil pismo ge. Sare Košuta o zadržanju kriškega župnika. To pa je bila samo ena plat zvona. Zato poslušajte še drugo.

Poročilo ge. Sare Košuta je precej grobo, netočno, pomanjkljivo, izkrivljeno in pretirano. Stavki v navednicah: »Ne maram nobenega... naj mi nihče ne pride razbivati škatle v cerkev«, »če se želiš poročiti v Sv. Križu, te bom poročil jaz, drugače pojdi, kamor želiš!«, »...seveda ne, kaj hočeš, da me to briga. Jaso sem ti povedal: nočem, da mi kdo pride sem razbivati škatle!« niso moji. Jih je sestavila ga. Sara sama ali skupaj s kom drugim, ki ni bil z njo v župnišču.

Po prvem pogovoru sem se, ko sem ji povedal, kar sem mislil, in jo pozdravil, umaknil v kuhinjo. Na hodniku pa je bila z njo tudi s. Angelina. Torej je nisem pustil same.

Ko je teden pozneje prišla ga. Sara vprašat za dokumente za poroko izven župnije, sem ji vse lepo razložil. Poleg tega sem ji rekel tudi, da je lepo, da se hoče poročiti v cerkvi, vendar da to ni dovolj. Cerkvena poroka je zakrament, ki nalaga zakoncem mnoge in težke dolžnosti, katerih pa ni mogoče prav izpolnjevati brez resnega življenja po veri. Nekateri jemljejo cerkevno poroko samo kot zunanjo parado. Nič pa ne mislijo na zakrament, ki ga prejmejo.

Besede »nevernica« sploh nisem rabil. Go. Soro sem res porinil na zunanjo stopnico, ki je bila samo dva metra od naju. Toda zakaj? Zato, ker me je grobo napadla z očitkom, da sem jaz kriv, da mladina in mnogi drugi župljani ne zahajajo v cerkev.

Po tem neljubem dogodku sem šel vase in sem z najboljšo voljo sklenil in tudi telefoniral ge. Sari, naj pripelje katerega koli našega duhovnika in naj jo poroči v naši cerkvi. Ona pa mi je na to rekla s takim naglasom, s kakršnim zna samo ona reči: »Kaj bi reč, da ste se premislili?« Nato sem seveda zaprl telefon.

Zakaj mi podtika slab namen v zadnjem stavku svojega pisma, ne vem. Zakaj me je šla blati po časopisu, tudi ne vem. Vsekakor, kar je bilo, je bilo. Meni osebno je žal, da ji nisem takoj dovolil pripeljati drugega duhovnika za poroko, ker ima pravico, četudi imamo samo tri ali štiri poroke na leto v župniji. Žal mi je tudi, da se nisem raje obvladal, ko me je napadla z očitkom, da sem kriv, da mnogi ne prihajajo v cerkev. Kaj hočemo, vsi smo grešniki, verniki, duhovniki, škofje in papeži. Naj nam ta neljub dogodek koristi za spreboljšanje, za medsebojno odpuščanje in za približanje Bogu.

Kriški župnik

Božjepotna cerkev v Logu pri Vipavi

Pogovor s škofom dr. Stanislavom Leničem

VI.

Bi škof Rožman kot apostolski pastir svojega ljudstva maja 1945 moral ostati na svojem mestu? Kako ste vi osebno, ki ste kot njegov tajnik ostali, občutili in preživljali to hudo preizkušnjo?

Vesel sem, da imam priložnost javnosti povedati resnico. Rožman je ves čas — ko smo vsi čutili, da se bliža konec vojne, ko je tudi sam računal s tem, da bodo partizani zasedli Ljubljano — poudarjal, da se ne bo umaknil iz Ljubljane, da hoče ostati, pa naj se zgodi kar koli.

Toda zgodilo se je tole: Tisto soboto, mislim, da je bilo 5. maja, je Rožman skoraj vso noč premolil v kapeli, potem pa je zjutraj, ko sva maševala, prišel v kapelo mlad nemški vojak s pismom. Dal ga je meni, prosil, naj ga dam škofu, on pa da bo počakal odgovor. Škof je odšel v svojo sobo, odprl pismo, ga prebral. Pismo se je glasilo: Gospod škof, v imenu slovenskih koroških duhovnikov Vas pozivam, da danes ob štirih pridete na mejo v St. Vidu, kjer Vas bo čakal spremljevalec in Vas spremljal v Celovec. Tukaj bo

ste lahko stopili v stik z zavezniki in boste lahko svojemu narodu kaj pomagali. Doma ne boste mogli ničesar storiti. Napišite odgovor na zadnjo stran tega pisma. Podpisan je bil jezuit p. Heinzel, ki je bil kasneje provincial avstrijskih jezuitov, med vojno pa je hodil pomagat pastirovat na Gorenjsko, posebno tam okoli Golnika. Bil je velik prijatelj Slovencev. Baj je bil pobudnik za to pismo dekan Košir iz Žihpolja. Potem je Rožman prišel v kapelo in me poklical. Začel je jokati. Rekel je: Glejte, vedno sem ponavljal, da ne bom odšel iz Ljubljane, in tudi zdaj sem v velikih dvomih, kaj naj odgovorim na to pismo. Nočem zapustiti svoje škofije. Potem sem mu tudi sam morda nekoliko pomagal k odločitvi, ker sem mu rekel: Saj to ni beg, če Vas vabijo slovenski duhovniki, da boste stopili v stik z zavezniki. Kakor je škof Jeglič šel intervenirat v Pariz po prvi svetovni vojni, tako greste Vi v Celovec. Škof je dolgo časa okleval, preden je na hrbtno stran pisma, kakor so prosili, napisal odgovor: Pridem. Rekel mi je: Prej se bom še posvetoval s stolnim kapiteljem. Naročil je, naj takoj skliče sejo, pismo pa oddal vojaku. Stolni kapitelj je škofa podprl in rekel, da se mu zdi pametno, da gre v Celovec. Potem

(Se nadaljuje)

Večer, posvečen ruski pravoslavni Cerkvi

V nedeljo 28. februarja je Apostolstvo sv. Cirila in Metoda pripravilo v Katoliškem domu v Gorici spominski večer, posvečen ruski pravoslavni Cerkvi ob 1000-letnici krsta sv. Vladimira in njegovega ljudstva.

Program je začel tržaški ekumenski zbor pod vodstvom Edija Raceta. Zapel je nekaj najbolj znanih cerkvenih himen vzhodne liturgije ter zaključil s pesmijo Mnogaja ljeta. Pohvale so vredni ti tržaški fantje in moške od Sv. Antona Novega v Trstu, ki pojejo pri nedeljskih mašah in še pri vzhodni liturgiji!

Za zborom je začel svoje predavanje dr. Joško Markuža, naš neugnani ekumenski delavec, ki je pa na žalost pri svojem delu vedno bolj sam. Prej sta z njim sodelovala dr. Rudi Klinec in prof. Mirko Rijavec, po njuni smrti pa ni še našel pomočnikov v duhovniških vrstah.

V svojem dolgem predavanju je osvetlil vsa obdobja ruske pravoslavne Cerkve od prvih početkov že pred knezom Vladimirom, pa naprej skozi stoletja do današnjih dni. Videli smo iz številnih letnic in podatkov, kako je bila težka pot Kristusove Cerkve po ruskih planjavah. Kako se je njeno središče premikalo iz Kijeva vedno bolj proti severu do Moskve, kjer se je utrdilo in ostalo. Boji za oblast med knezi, tuji vpadi (Tatari, Poljaki, Švedi), spori v Cerkvi sami, vse to je nemalo oviralo svobodni razvoj krščanstva in Cerkve v teh vzhodnih pokrajinah Evrope. Videli smo tudi, kako je dolga stoletja ruska Cerkve nihala med Rimom in Carigradom in kako so bili zapravljeni, predvsem zavoljo politike, dragoceni trenutki, ko bi rusko pravoslavje lahko povežalo svojo usodo z rimsko Cerkvijo in papeštvom. Tako je prišlo do končnega koraka, ko so pod carjem Ivanom Groznim, ob koncu 16. stoletja, razglasili Moskvo kot tretji in dokončni Rim.

Toda ruska pravoslavna Cerkve, ki je vedno bila dokaj povezana s politično oblastjo, je bila dokončno obglavljena za časa carja Petra Velikega, ki je odpravil moskovski patriarhat in namesto nje ustanovil sv. Sinod kot vrhovni vodstveni organ vsruske Cerkve. S tem je bila Cerkve vključena v državni upravni ustroj.

To je trajalo do leta 1917. Tisto leto je v marcu izbruhnila malomeščanska revolucija, ki je odpravila carja in vrnila ruski Cerkvi svobodo. Znova so obnovili patriarhat in kot prvega patriarha izvolili moskovskega škofa Tihona. Toda le za malo časa, kajti oktobrska boljševiška revolucija je znova vklepila rusko Cerkve v svoje okove, ki v njih trpi še danes. Patriarha Tihona so boljševiki pozneje ustrelili, ker je pogumno branil komaj doseženo svobodo ruske Cerkve.

Po predavanju je dr. Markuža pokazal s številnimi diapozitivi še lepote pravoslavne cerkvene umetnosti.

Misijonar Jože Mlinarič

Prihodni teden bo na Goriškem misijonar Jože Mlinarič. Med nami bo ostal od torka 8. do nedelje 13. marca. Obiskal bo šole, kamor ga povabijo, v nedeljo 13. marca pa bo maševal v Gorici ter popoldne tudi na Mirenem Gradu.

Misijonar Mlinarič je salezijanec in je bil v Burundiju, od koder so ga lani izgnali kot vse ostale misijonarje. Sedaj biva v Rimu, kjer dopolnjuje svoje študije na salezijanski univerzi.

Šport

SMUCARSKE TEKME OLIMPIE

V nedeljo 13. marca bodo v Rablju (Cave del Predil) društvene smučarske tekme v veleslalomu. Tekmovalci bodo razdeljeni v kategorije po spolu, starosti, zmogljivosti. Posebej bodo točkovani odbojkarji, skavti, simpatizerji in prijatelji ter najmlajši (baby sprint).

Rok za prijavo je do četrtega 10. marca. Prijave se sprejemajo ali v športni trgovini Kosič K2 v Raštelu ali v novi telovadnici ali pa pri prof. Krannerju (navesti ime, priimek, letnico rojstva in kategorijo). Vpisnina znaša 3.000 lir, za otro-

ke do desetega leta pa 1.000 lir. Na voljo bo tudi avtobus; cena 4.000 lir za troke in 8.000 lir za ostale.

★

EKIPA C2. V tekmi proti razmeroma šibki Torriani se je ponovila slika prejšnje sobote: prva dva niza je Olympia nerodno izgubila (8:15, 10:15), deloma tudi zato, ker ni igral zaradi poškodbe dvigač Andrej Terpin. Ko je pa le-ta stopil v tretjem nizu v igrišče, se je igra spremenila: nekaj dobrih taktičnih akcij, zadovoljiv blok in kritje pri mreži so prinesli zmago v tem setu in v naslednjih dveh (15:11, 15:2, 15:5).

Ekipa se sedaj nahaja na tretjem mestu z 22 točkami. V nedeljo bodo olympijci igrali zunaj proti Montalbi.

1. divizija moški. Fantje so v Ronkah izvojevali prvo zmago s 3:2. Poraženi v prvih dveh nizih, so se zbudili v tretjem in ga zaključili v svojo korist. Zmagali so tudi v četrtem in petem.

1. divizija ženske. Dekleta so proti Azurni tesno izgubile z 2:3.

Širite „Katoliški glas“

Postni govori

Torek 8. marca ob 16,45 - 6. postaja: Veronika pod Jezusu potni prt. Pogumna poteza (javno mnenje in strah).

Petek 11. marca ob 16,45 - 7. postaja: Jezus pade drugič pod križem. Stvari se ponavljajo.

Koroška poje

Krščanska kulturna zveza prireja tudi letos revijo pevskih zborov »Koroška poje«. Letošnja revija bo posvečena 80-letnici ustanovitve Slovenske krščansko-socialne zveze za Koroško. Vršila se bo v nedeljo 6. marca v Celovcu ter naslednjo nedeljo v Beljaku. V Celovcu bo nastopil tudi goriški moški zbor »M. Filej«, v Beljaku pa bosta sodelovala Tržaški mešani zbor in moški zbor iz Zabnic.

Listnica uredništva

Ponovno se dogaja, da prejemamo na uredništvu dopise in članke brez podpisa. Včasih gre tudi za kočljive zadeve. Vsem anonimnim sodelavnikom znova povemo, da dopisov in člankov brez podpisa redno ne objavljamo. Kdor želi, da pride njegov podpis ali psevdonim v časopis, naj to pove, nepodpisanih prispevkov pa ne objavljamo, kot jih tudi druga uredništva ne.

Ta teden smo izdali vsakoletno misijonsko prilogo za postni čas. Prilogo smo tiskali tudi posebej. Kdor želi večje število te priloge, jo lahko dvigne na upravi Katoliškega glasa.

OBVESTILA

Z.S.K.P. bo imela redno mesečno sejo v ponedeljek 7. marca ob 20.30 v Katoliškem domu v Gorici.

Slovensko stalno gledališče v Trstu uprizori v Kulturnem domu igro Branislava Nušića »Sumljiva oseba« v ponedeljek 7. marca ob 19. uri. Isto gledališče, Komorni oder uprizori igro Primoža Kozaka »Afera« v sredo 9. marca ob 16. uri, red H, v četrtek 9. marca ob 16. uri red I.

ACM - Trst vabi člane in prijatelje k maši za edinost v ponedeljek 7. marca kot običajno v ulico Risorta 3 ob 17. uri. Sledi prikaz diapozitivov o Križevem potu.

Slovensko stalno gledališče iz Trsta vpripori v nedeljo 6. marca ob 18. uri v župnijski dvorani v Bazovici igro »KONTRABAS«.

Kdor želi prispevati za sodne stroške prof. Sama Pahorja v zvezi s procesom z dne 16.2.1988, za stroške procesa na prizivnem sodišču in po potrebi za priziv na vrhovno kasacijsko sodišče, naj prispeva v »Sklad za dvojezičnost«, to je na tekoči račun št. 1650/91 pri Tržaški kreditni banki. Sredstva, ki bodo ostala po poravnavi vseh navedenih stroškov, bodo služila za nove učinkovite pobude za priznanje družbenega dostojanstva in enakopravnosti slovenskega jezika.

Duhovnija sv. Ivana v Gorici prireja

TEOLOŠKA PREDAVANJA

v Katoliškem domu vsak četrtek v marcu ob 20,30

10. marca: dr. Drago Ocvirk: »Laiki na sinodi in naloge po njej«;

17. marca: dr. Tone Štrukelj: »Marija za danes«;

24. marca: p. Marko Rupnik DJ: »Marijina duhovnost v umetnosti«.

Po predavanju bo vedno tudi razgovor s predavateljem.

Devin: O Vrba...

V telovadnici nove šole v Devinu sta domača zbor Fantje izpod Grmade in Dekliški zbor Devin priredila v nedeljo 21. februarja lepo uspelo Prešernovo proslavo z naslovom »O Vrba...«

Izvajalci zares kulturne prireditve so bili člani Zveze kulturnih društev iz Ljubljane: ženski pevski zbor KD Jurij Fleišman (vodi Nataša Carnelutti), člani gledališke skupine Hampti-damti (vodi Mojca Urnkar) in orkester Mandolina (vodi Dragan Kosič).

Goste izvajalce je pozdravila in predstavila članica Dekliškega zbora dr. Alenka Legiša ter v kratkem nagovoru povedala nekaj primernih misli, zlasti o spoznavanju in sodelovanju med Slovenci v domovini in zamejstvu, kar je za vse tostran in onstran meje koristno in vzpodbudno.

Menjaje se v izvedbi posameznih točk sporeda so nam podajali Prešerna. Začutili smo velikega pevača v njegovih najglobljih čustvih in izpovedih. Nismo poslušali bolj ali manj dresiranih govornikov o skupnem kulturnem prostoru, o današnjih nekulturnih kulturnikih, o utopiističnih sanjskih programih ipd. Poslušali smo pesnika Franceta Prešerna in sicer z veliko pazljivostjo, z globokim občutkom solidarnosti, z velikim zadovoljstvom nad umirjenim, prijetnim in čustvenim podajanjem povečini mladih umetnikov.

Se bi poslušali, še bi radi pili iz čaše pristne pesniške duhovnosti velikega pevača, ki ga je ob svojem času Bog dal našemu narodu; toda čas je minil, program se je iztekel, ostali smo kakor še neprespani, prežgodi zbujeni iz lepih sanj. Hvala, pa še drugič kaj takega in tako!

Vse pohvale pa so vredni tudi člani obeh pevskih zborov v Devinu. Kulturnike iz Ljubljane so sprejeli z okusnim kosilom, ki so jim ga kar sami pripravili v novi dvorani, ki si jo zlasti Fantje izpod Grmade že več mesecev skrbno in potrpečljivo ter z občudovanja vredno požrtvovalnostjo pripravljajo. Lepo je bilo videti mlade pevke Dekliškega zbora, kako so se vrtele okoli štedilnika in velikih loncev, ob kupu solate v pripravljanju kosila. So dobre pevke, pa bodo gotovo tudi pridne gospodinje. Fantje so pripravljali mize, pijačo.

Mislím, da je lep del kulture tudi prijetna domačnost, gostoljubnost in družabnost. In vsega tega je bilo kar precej pri kosilu, na prireditvi in po prireditvi ob zakuski za vse udeležence v dvorani, kjer bo sedež zborov.

Udeležba je bila številna tu (v dvorani) in tam (na prireditvi), kar je razveseljivo, če pomislimo, da je Devin ob robu, prav na meji slovenske razsežnosti proti zahodu; majhna lužica sladke vode ob velikem morju, ki se bori za svoj prostorček pod soncem, da bi je to grenko in sovražno morje ne preplavilo in potegnilo v svoje globine.

Pohvala Sloveniji

V Ljubljani so imeli konzularni predstavniki raznih držav srečanje s predsednikom SRS Fr. Popitom. Priloženostni pozdrav je imel generalni konzul ZDA James Swihart. Ob koncu nagovora je dejal: »Diplomatski predstavniki, ki opravljajo svojo funkcijo v Jugoslaviji, pogosto pravijo: Če želiš zvedeti, kakšna je prihodnost države, se moraš ozreti v Slovenijo. Mi, ki smo akreditirani v vaši republiki, se s tem strinjamo. Slovenija je že dolgo pomemben vir zamisli državnikov in gospodarskega ter družbenega napredka za vso državo. Vaši industrijski in družbeni dosežki niso zgolj naključje. So živ dokaz, da delovni ljudje, ki so odločeni, da bodo ohranili svojo kulturno dediščino, lahko uspešno živijo v večnacionalni državi in prispevajo k blaginji vseh...«

★

Nasmeh nič ne stane, a veliko zaleže; čeprav traja samo trenutek, ostane spomin nanj večno. Ustvarja srečo okoli sebe in obogati tistega, ki ga je deležen, ne da bi darovalca osiromašil. (F. Faber)

Spored od 6. do 12. marca 1988

Nedelja: 8.30 Kmetijski tednik. 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 10.15 Mladinski oder: »Barabakos in kosi«. 11.00 Kabaret. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 14.10 Nediški zvon.

Ponedeljek: 8.10 Primorski emigranti... 8.40 Za vsakogar nekaj. 10.10 Koncertni in operni spored. 11.30 V svetu mladih. 13.20 Gospodarski tednik. 14.10 Otroški kotichek: Glasbeni vrtljak. 15.00 Tolstoj: »Vojna in mir«. 15.15 V svetu mladih. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Pianistka Katja Milič.

Torek: 8.10 Nediški zvon. 8.45 Za vsakogar nekaj. 10.10 Koncertni in operni spored. 11.30 Od prehrane do potrošništva. 14.10 Dvignjena zavesa. 15.00 Tolstoj: »Vojna in mir«. 15.15 Od prehrane do potrošništva. 16.45 Postni govor. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Pianistka Katja Milič. 18.00 M. Miladinović: »Adele Sandrock in Arthur Schnitzler: Zgodovina neke ljubezni«.

Sreda: 8.10 Oddaja o Reziji. 8.40 Za vsakogar nekaj. 10.10 Koncertni in operni spored. 11.30 Ženska in naš danes. 13.20 Mešani zbor »Corale zumellose« iz Mela pri Bellunu. 14.10 Od Milj do Devina. 15.00 Tolstoj: »Vojna in mir«. 15.15 Ženska in naš danes. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Pihalni kvintet RTV Ljubljana. 18.00 Literarne podobe.

Četrtek: 8.10 Od Milj do Devina. 8.40 Za vsakogar nekaj. 10.10 Koncertni in operni spored. 11.30 Svet, v katerem živimo. 14.10 Na goriškem valu. 15.00 Tolstoj: »Vojna in mir«. 15.15 Svet, v katerem živimo. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Tržaški oktet. 18.00 Spomini na Alberta Rejca.

Petek: 8.10 Na goriškem valu. 9.00 Za vsakogar nekaj. 10.10 Koncertni in operni spored. 11.30 Umetnost in kultura. 13.20 Mešani zbor Primorec-Tabor iz Trebč in z Opčin. 14.10 Otroški kotichek: Rišite z nami! 15.00 Tolstoj: »Vojna in mir«. 15.15 Umetnost in kultura. 16.45 Postni govor. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Kulturni dogodki.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki. 8.40 Za vsakogar nekaj. 10.10 Koncertni in operni spored. 11.30 Človek in okolje. 14.10 Oddaja iz Kanalske doline. 15.00 Drugi program. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Kabaret.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 18 % IVA.

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

ZAHVALA

V soboto 27. februarja je v Gospodu zaspala naša ljubljena

Jelica Franko roj. Divjak

Iskrena hvala vsem, ki so nam v teh trenutkih žalosti izrazili sožalje, sočustvovali z nami, darovali cvetje, jo pospremili na zadnji poti in tistim, ki so ali bodo kakorkoli izkazali ljubezen dragi pokojnici.

Posebno se zahvaljujemo msgr. dr. Močniku za pogrebne obrede, za ganljiv nagovor med sv. mašo ter za večletno duhovno oskrbo rajne, dalje dr. Humarju za somaševanje ter pevkam in organistu za ubrano petje.

Mož Igor, otroci Maja, Neva in Vanja ter ostali sorodniki

Gorica, Modica, Ljubljana, 2. marca 1988

Vaš Hotel

34170 GORIZIA - GORICA (ITALY) - CORSO ITALIA, 63
TELEF. (0481) 82166 / 7 / 8 - TELEX 461154 PAL GO I

Življenje misijonske Cerkve

Priloga »Katoliškega glasa« št. 9 - 3. marca 1988

1973 - 1988

Petnajst let misijonske prisotnosti goriške nadškofije v Afriki

Pred 15 leti se je v goriški stolnici na dan sv. Treh kraljev zbrala velika množica, da bi prisostvovala obredu, ki ga je vodil goriški nadškof Peter Cocolin ob priliki odhoda prve skupine misijonarjev iz goriške nadškofije v afriški misijon Kossou v Slonokoščeni obali. Med misijonarji so bili 3 duhovniki, 3 redovnice in dva laika.

Misijon v Kossou je bil prvi, za katerega je goriška nadškofija prevzela oskrbo. Ker so v njem misijonarji dosegli zelo lepe uspehe, je nadškofija pozneje ustanovila še eno misijonsko postojanko v Nimbò-Bouakè.

Delovanje misijonarjev v teh 15 letih je bilo zelo uspešno. Poleg poklicne tehnične šole, ki je izučila za poklic preko 300 fantov, so bile zgrajene številne kapele za bogoslužje, ob katerih je zrastle lepo število

semeniščnikov, katehistov in raznih župnijskih sodelavcev. Poleg tega sta bili ustanovljeni dve bolnici za gobavce, dispanzer, v katerem delujejo sestre, in velika cerkev v Nimbò. V gradnji je še ena cerkev. Ustanovili so tudi kmetijsko središče, ki ima nalogo, da ljudi uči pravega kmetovanja.

Delovanje misijonarjev se je razširilo tudi na druga področja, zraslo pa je tudi njihovo število: od prvih petnajstih, ki so odpotovali leta 1973, je naraslo na 48.

Tolikšen uspeh v teh misijonskih krajih je koristil tudi goriški nadškofiji sami, saj se je v ljudstvu vzbudila misijonska zavest in odgovornost, da pomagajo deželam v razvoju. Upamo, da bo ta čut odgovornosti postajal vedno večji in da bo tudi število goriških misijonarjev v teh afriških deželah vedno bolj raslo.

Predragi!

Ravnatelj misijonskega središča nam je za letošnji postni čas poslal pregled delovanja goriških misijonarjev, delovanja, ki nas napolnjuje s ponosom, pa tudi s skrbjo.

Delež, ki ga je naša škofija doprinesla k doseženim uspehom, je velik, saj je v afriški misijon v 15 letih poslala kar 48 misijonarjev. Pa tudi na splošno je skrb za misijone v naši škofiji zelo občutena, za kar gre zasluga zlasti vsem onim, ki se za misijonsko delo zanimajo in misijonarjem tudi dejansko pomagajo. Med misijonarji, ki delujejo v našem misijonu v Afriki, sta tudi dva duhovnika, ki nujno prosita za pomoč. Takole pišeta:

»Ob nedeljah je cerkev v Nimbò vedno polno zasedena (sedežev je 700). Otroci, mladina, katehisti, vsi sodelujejo pri liturgiji, pri zborih, v katoliških akcijah; vsi želijo pre-

Goriška Cerkev in njene nove naloge

(Poziv g. nadškofa)

jeti zakrament sv. spovedi. V misijonu v Nimbò se vsak mesec sreča skupina mladih, da se pogovarja o morebitnih duhovniških oziroma redovniških poklicih, ki bi lahko vzklili med njimi. Človek ima vtis, da so to nove Binkošti za afriško Cerkev. Škoda le, da primanjkuje duhovnikov. Kako naj bosta dva duhovnika kos tolikemu delu? Zdaj bi bil čas, da

bi prišla pomoč, kajti ljudje so tukaj zreli za krščanstvo. Pozneje bo mogoče prepozno.

Če to stanje primerjamo z goriškim, kjer deluje približno 150 duhovnikov in kjer je odziv vernikov v splošnem precej hladen, se sprašujemo, ali mogoče ne zametujemo zgodovinske priložnosti, da bi kaj ukrenili. Če drugim ne pomagamo, se tudi mi sami ne bo-

Slovenski misijonarji po svetu

Lansko leto je v Ljubljani izšla knjiga »In šli so po vsem svetu«. V knjigi so kratko predstavljeni vsi današnji slovenski misijonarji in misijonarke. Po številu jih je 108. Največ jih deluje v Afriki, potem v Aziji, dva pa v Oceaniji, tj. na tihomorskih otokih.

To sta salezijanec Jože Kramar ter Anica Plesnik, iz Železne Kaple na Koroškem.

Ta slednja je laična misijonarka, ki je odšla v te daljnje kraje s svojim možem.

Ne prodajaj rib, ki so še v morju (Turški pregovor)

mo zveličali. Zato bo pomoč tamkajšnjim misijonarjem pomenila tudi blagoslov za goriško nadškofijo.»

Tem besedam ni treba mnogo dodajati. Upam samo, da nam bo letošnji postni čas dal še koga, ki bi bil pripravljen oditi v ta afriški misijon.

Prosim torej Gospoda žetev, da pošlje delavcev na svojo žetev. Prosim tudi Marijo, Kraljico Apostolov, naj vzbudi nove misijonske poklice v naši Cerkvi.

Vsem onim misijonarjem pa, duhovnikom, redovnicam in laikom, ki že delujejo na misijonskem področju, naj gre naša zahvala in naše zagotovilo, da se bomo odzvali njihovi prošnji za pomoč; vsem onim, ki se trudijo za misijone v sklopu naše nadškofije, pa naj gre naša globoka hvala.

Naj vas Gospod blagoslovi!

+ P. Anton Vital

Obračun po dvajsetih letih Staro odhaja, novo prihaja

Goriška nadškofija po dvajsetih letih lahko napravi bilanco o svojem misijonskem prizadevanju v Afriki. Pri tem lahko ugotovi, da je bilanca zelo pozitivna po zaslugi pok. nadškofa Petra Cocolina, sedanjega msgr. A.V. Bonmarca in pa voditelja misijonskega urada g. G. Baldassa. Pri tem pa ne smemo prezreti vernikov in številnih sodelavcev, tako duhovnikov, redovnikov kot laikov. Misijonska misel je v škofiji res povezala vse komponente krščanskega ljudstva kot morda nobena druga dejavnost.

Začela se je leta 1969 s prihodom apostola gobavcev Raoula Follereaua. Ta, sedaj že pokojni mož, je govoril v raznih krajih, tudi v Kat. domu dne 13. aprila. S svojo besedo in s svojim zgledom je povsod prevzel ljudi za nesrečne med nesrečnimi, za gobavce. Izšli so prvi lepaki, prvi lističi, organizirala se je prva nabirka »nepotrebnih reči« za gobavce. Škofija je prevzela skrb za gobavsko naselje v Slonokoščeni obali v Manikrò. Tako se je začelo.

Potem se je nadaljevalo iz leta v leto v postnem času s posebnimi nabirkami za »naš škofijski misijon«. Nadškof P. Cocolin je osebno šel v Slonokoščeno obalo, se tam srečal z domačim škofom, z osebjem v gobavski bolnici, s prvimi misijonarji. Sklenjena je bila posebna pogodba s škofom v Bouakè, da škofija sprejme celotno skrb za misijon v Kossou, pozneje še v Nimbò.

Odšlo je v imenu škofije potrebno osebje, duhovniki, redovnice, laiki, tako moški kot ženske. Dne 6. jan. 1973 na praznik sv. Treh kraljev je v goriški stolnici nadškof Cocolin izročil misijonski križ prvim škofijskim misijonarjem, ki so odhajali v Afriko.

V Kossou je misijonar laik Giuseppe Burgnich iz Rude zamislil tehnično šolo poleg cerkvenega središča. V šoli so se učili mizarstva in stavbarstva. Po treh letih odhajajo fantje z diplomami mizarjev ali zidarjev. S tako diplomami ni težko dobiti zaposlitve. Mnogi so se že osamosvojili in postali podjetniki na svojo roko.

V obeh središčih delujejo tudi otroški vrtci, dispanzerji, šole za ženske poklice (šivanje, kuhanje, higiena, pletenje, prva pomoč). Saj je osnovnih potreb toliko.

Nad vsem tem pa je na prvem mestu oznanjevanje evangelija. Saj so za to šli v tiste kraje. To je posebna naloga duhovnikov, toda tudi laiki so k temu poklicani kot veroučitelji in kot tisti, ki s svojo besedo in zgledom lahko veliko pripomorejo, da beseda misijonarjev rodi bogatejši sad.

Zadnji čas se je pojavila težava, ki jo omenja g. nadškof: pomanjkanje duhovnikov. V obeh centrih je samo po eden, potrebna bi pa bila po dva. Nadškof upa, da se bodo oglašili prostovoljci, ki bodo začasnó šli v ta del božjega vinograda v Slonokoščeni obali.

Zadnji urednik »Katoliških misijonov« in urednik novega misijonskega lista »Misijonska obzorja« dr. Drago Ocvirk na misijonskem simpoziju v Tinjah

V življenju je že tako, da pride čas, ko naj staro gre in novo naj pride. Tako je s slovensko revijo *Katoliški misijoni*. V zadnji številki sem šel gledat, ali je kje zapisano, za kateri letnik gre. Nič tega, samo september / oktober 1987. A vendar gre za najstarejšo našo revijo, ki je izhajala že pred zadnjo vojno v Sloveniji, nato se je pod istim naslovom pojavila v Argentini, če se ne motim, leta 1948. Druga zanimivost: *Katol. misijoni* so izhajali v Sloveniji pod uredništvom Ladislava Lenčeka, se pojavili v Argentini pod njegovim uredništvom in izhajali do lani vsa leta pod njegovim uredništvom. Od 1948 do 1987 je 40 let.

Toda prišel je čas, naj staro gre. G. Lenček ima svoja leta; letos bo obhajal zlato mašo, tudi vedno težje hodi. Ob nedavnem obisku v Gorici je potožil: »Noge me bolijo. Pred leti sem imel rahlo kap.« Poleg tega je začelo padati število naročnikov KM. Starejši prijatelji misijonov odhajajo s pozornice, mlajši so pa za misijonsko branje manj zavzeti. Tu v Gorici so naročniki padli od 120 na 90. Podobno je drugod po svetu. V Slovenijo pa KM niso smeli in ne smejo, ker so »iz tujine«. L. Lenček je zato sklenil, da z letom 1987 prekine z izdajanjem revije, tudi zato, ker se je oglašila Slovenija. Tam so že lansko leto začeli izdajati *Misijonska obzorja* kot prilogo Družine, za letošnje leto pa so se odlo-

čili, da bodo MO izhajala kot revija petkrat na leto. Prva številka bi morala iziti te dni. Dve misijonski reviji za slovenski katoliški prostor bi bili odveč. Tudi to je bil razlog, da so KM prepustili mesto mladim Mis. obzorjem. Urednik nove misijonske revije bo dr. Drago Ocvirk, lazarist, profesor na teološki fakulteti v Ljubljani in tudi v Parizu. Gotovo so MO v pravih rokah, saj bo uredniku pomagal tudi uredniški odbor, sestavljen iz duhovnikov, laikov, redovnikov in redovnic.

Na sliki sta oba urednika, odhajajoči Ladislav Lenček na levi, novi Drago Ocvirk na desni. Hvala neutrudnemu Ladislavu in prisrčen pozdrav z voščili novemu Dragu Ocvirku.

Pismo iz Hong-Konga

Z resničnim veseljem in hvaležnostjo sem iz vaše nadškofije prejel pošiljko za naš misijon. Naj Gospod Bog bogato poplača vsem, ki kakor koli pomagajo misijonom in nam misijonarjem.

Tu v Hong-Kongu smo letos imeli zelo lep Božič, ki je bil res »milosti poln«, saj je bilo nič koliko vernikov, ki so se želeli spovedati in prejeti sv. obhajilo.

V naši cerkvi sv. Frančiška Asiškega, ki je po velikosti druga v Hong-Kongu, takoj za katedralo, in kjer imam bogoslužje ob sobotah in nedeljah, je bilo toliko ljudi, da smo morali odpreti vse vhode, ki jih ima cerkev, da so lahko vsi prisostvovali bogoslužju in poslušali petje naših združenih zborov. Pri tej maši sem pridigal po kitajsko, kar mi je bilo v veliko zadoščenje. Ob tej priliki sem se z globoko hvaležnostjo spomnil tudi vseh vas, ki nam misijonarjem pomagate in sem za vse prosil obilo božjega blagoslova.

P. Stanko Pavlin

Slovenski kirurg 40 let v misijonih

Ne vem, ali je v krščanskem svetu še kak primer, da bi slovit zdravnik-kirurg delal v misijonih 40 let, učeal 50 let svojega dela kot kirurg in še vztrajal na svojem delovnem mestu, ko bi vsak drug odšel v zaslužen pokoj. Ta izredni mož je dr. Janez Janež. Njegova življenjska pot je izredna, kot je izreden on sam.

Za kirurga se je izšolal v Ljubljani in tam začel svoje delo kot kirurg. Maja 1945 se je kot mnogi drugi umaknil na Koroško. Tam so ga skupaj z neko skupino domobrancev vrnili v Jugoslavijo. Toda ko so čakali na obmejni železniški postaji v Pliberku, se mu je posrečilo se skriti v koruzi na bližnji njivi. Bil je rešen. Odšel je v begunsko taborišče, nato v Argentino. Tam ga je zasledil Ladislav Lenček, neutrudni misijonski propagandist. Iz Kitajske je namreč pisal msgr. Kerec, da bi potrebovali v njegovi škofiji zdravnika-kirurga. G. Lenček je v strahu nagovoril dr. Janeža, ali bi morda ne želel iti v misijone na Kitajsko. Dr. Janež se ni pomišljal; menil je: Bog mi je čudežno ohranil življenje, moram ga zato darovati Njemu in bratom. Odločil se je in odpotoval na Kitajsko. To je bilo leta 1948. Pred 40 leti. Štiri leta je ostal na Kitajskem, ko je po zmagoviti komunistični revoluciji Mao Ce Tunga moral tudi on zapustiti kitajsko celino kot vsi evropejski misijonarji. Vendar se ni vrnil v Argentino, marveč se je umaknil na Tajvan ali Formoso. Kot zdravnik je dobil mesto v bolnici italijanskih bratov kamilijancev v mestu Lotung. V tej bolnici je ostal do danes. Izgovoril si je le sobo, hrano in za tobak. Brezplačno je delal in še dela.

Kot kirurg se je silno uveljavil. Lani meseca maja je obhajal 50 let svojega kirurškega dela. V bolnici so mu pripravili veliko slavo. Sam takole piše:

»Bilo je to 28. maja; tisti dan sem delal kot druge dni in izvedel 11 operacij. To je bil zame najlepši dar ob jubileju. Ko sem se vrnil v svojo sobo, sem našel polno rož in darov

od nekdanjega osebja v bolnici.

V 35 letih dela v Marijini bolnici tu v Lotungu mi je pri delu pomagalo veliko bolničark in mladih doktorjev. Vsakdo je prišel le za nekaj let in je spet odšel. Dekleta so se poročila in se razkropila po vsem otoku, mladi doktorji so po večini odprli privatne prakse, Marijine bolnice pa ne pozabijo.

Za mojo 50-letnico kirurštva so bivše bolničarke organizirale srečanje v bolnici; kakih 200 jih je 21. junija prišlo na slavo. Dopoldne ob 11. uri je bila maša, ki so se je udeležile tudi nekristjane, potem pa kosilo. Ker so vse naredili zaradi mene, se nisem mogel izogniti, preveč bi jih bil užalil, saj so mnoge od daleč prišle in vse stroške so same plačale. Tako sem moral v veliko jedilnico bolnišnice, prvič in zadnjič med svojim bivanjem tu. Na vse pretege so slikali. Tudi več časopisov je o vsem pisalo. Celo kitajski časopis v New Yorku je objavil dolg članek. Takole so pisali: Kirurg dr. Janež praznuje 50 let dela, od tega je med nami (Kitajci) 35 let; dela

Nad 200 nekdanjih dr. Janeževih zdravnikov-asistentov in bolničark se je zbralo v prostorni obednici bolnišnice v Lotungu, da so dr. Janežu čestitali in se mu zahvalili

brez plače, brez odmora in je po 50 letih še vedno aktiven. Bivše njegove bolničarke ga ne morejo pozabiti in so ponosne, da so bile del njegovega 50 letnega bogatega kirurškega življenja. Na srečanje je prišlo tudi lepo število njegovih doktorjev / asistentov.

»Brez odmora«, piše kitajski časopis. Saj si dr. Janež vseh 40 let, kar je v misijonih, ni vzel dopusta, še manj pa, da bi prišel v Evropo ali šel na obisk k prijateljem.

Tega izrednega dobrotnika bolnikov in pristnega kristjana ter zavednega Slovenca pa pri nas ne poznamo. Zato je prav, da smo se ga spomnili ob njegovem življenjskem jubileju.

Iz Hong Konga se je javila s. Anica Miklavčič, Tržačanka po rodu in ljubezni, Slovenka po svoji zavesti, kanosijanka po svojem redovnem poklicu, misijonarka s srcem in dušo.

»Jaz se nahajam tukaj v Hong Kongu v naši Hiši duhovnih vaj. Dobivam veliko pisem v italijanščini in tudi v slovenščini. Na žalost so mi v času fašizma spremenili priimek v Annetta Nicoluzzi. Torej uboga jaz »Anica Miklavčič«.

Srečna sem, da sem misijonarka, 16 let na Kitajskem, 16 let na Japonskem, 12 let na Formosi (Taivan), sedaj 7 let tu v Hong Kongu, a želim znova na Kitajsko.

Dela imam res veliko v tej hiši. Prav ta teden smo imeli 40 škofov iz raznih krajev Azije. Cel teden so imeli krasne konference o Cerkvi na Kitajskem, Church in China ...

POSTNA AKCIJA

1987

ŠTANDREŠKI DEKANAT

Krmin: Subida	
Slovenski verniki	206.000
Doberdob	550.000
Gabrije-Vrh sv. Mihaela	650.000
Jazbine	81.000
Gorica: Sv. Ivan	2.202.400
Stolnica-Slov. ver.	703.000
Jamlje	472.000
Podgora	1.667.000
Pevma-Št. Maver	-
Rupa-Peč	275.000
Števerjan	719.000
Štandrež	2.600.000
Sovodnje	1.023.800
Dol	236.000
Skupno	11.385.200

+ 1.305.800 + 12,25%

Na osebo: 974 (+111)

DEVINSKI DEKANAT

Nabrežina	2.628.000
Devin	1.500.000
Mavhinje	750.000
Sv. Marko ob Timavi	1.193.095
Šempolaj	320.000
Zgonik	270.000
Sesljan-Naselje sv. Mavra	1.725.000
Skupno	9.811.575

-1.291.180 - 13,16%

Na osebo: 676 (-89)

Hong-kong, 1988

✠ ✠

Srečna hvala vam
in vsem geslom
vernikom Slovenskim,
za bogati Božični dar.
✠ ✠ ✠ Bog plačaj vsem
kričkrat.....

✠ ✠ ✠ Sr. Anica

Lansko leto v Burundiju V Zairu za praznik svetnika mladih

Utrinki iz pisma misijonarja Danila Lisjaka

Usmiljenka Bogdana Kavčič (roj. 1945 na Koprivniku) je končala srednjo medicinsko šolo, vstopila v red 1964 in odšla leta 1972 v Burundi:

»Tu živimo v nenehni negotovosti in preganjanju. Šest postojank smo imele sestre usmiljenke v zadnjih letih. Sedaj nam je ostala samo še ena. Julija (1986) sem bila premeščena iz Kiyonge na drugo postojanko, da sem pomagala sestram v zdravstvenem središču. Pa smo morale prejšnji teden zapustiti tudi to postojanko. Tri sestre niso dobile podaljšanega dovoljenja za bivanje v državi in so morale odpotovati. Sama nisem mogla ostati.

Država je prevzela zdravstveno središče in vse, kar je bilo v njem. Tudi sestrsko hišo so na vsak način hoteli vzeti, pa je škof obljubil poslati sestre domačinke.

Tajna policija nas je prišla nadzirati in tožiti, da smo iz našega dispanzerja kradle zdravila, ki so bila naša. Škof se je zavzel za nas in jim rekel: Kako bi sestre mogle obubožati državo, ko je že tako obubožana z njihovim odhodom. Ozračje je zelo napeto in čutiti je, da državna oblast hoče, kjer more, poniževati škofa in duhovnike.

Pravijo, da ima Cerkev v deželi prevelik vpliv, da je premočna. Seveda ne vedo, da bolj ko hočejo Cerkev ovirati pri njenem poslanstvu, bolj se okrepi. Sv. Duh najde drugo pot, da Cerkev v težavah in trpljenju še bolj zaživi, predvsem v srcih ljudi. Že zdaj opazamo porast poklicev med domačini. Škofija, ki je največ trpela zaradi izгона misijonarjev, ni nikdar imela toliko du-

hovniških poklicev kot zdaj. Božje seme je nemogoče uničiti.

Eden od vzrokov preganjanja je nasprotovanje belcem. Misijonarje pa odpošiljajo tudi zato, da ne bo več prič vsem krivicam, ki se dogajajo kristjanom in Cerkvi.

Saj je po eni strani prav, da misijonarji odhajamo. Tako se bo domača Cerkev postavila na lastne noge. Toda boleče je, ker je iz strahu mnogo izdajstev. Po odhodu belcev so začeli zapirati domače duhovnike. Tudi domače redovnice ovirajo pri delu in jim vse odvzemajo. Trpljenje Kristusovo se vedno obnavlja, nam pa ti dogodki pomagajo, da poživljamo svojega misijonskega duha. Tudi drugje nas bodo sprejeli.

Opomba: Državne oblasti so v teku leta 1987 res izgnale vse misijonarje in misijonarke. Med temi oba slovenska salezijanca Jožeta Mlinariča in Avgusta Horvata ter s. Bogdano Kavčič.

**Samo v mirni vodi odseva-
jo zvezde (Kitajski pregovor)
Krstači v luži ne moremo
dopovedati, kaj je ocean. (Ja-
ponski pregovor)**

V četrtek, 4. februarja, so dijaki zaključili izpite. Praznovanje sv. Janeza Boska smo načrtovali za naslednji dan. Somaševanje ob osmi uri zjutraj je vodil domači duhovnik iz stolne župnije. Učenci so si že oddahnili od izpitov in že po lepem petju se je čutilo, da je to njihov najlepši vsakoletni praznik. Tombola je bila napovedana za enajsto uro. Listkov niso kupovali, ampak si jih je moral vsakdo zaslužiti s spretnostjo pri različnih igrah. Nemalo sem bil presenečen, ko sem videl, da je bilo med dobitki čez 200 parov novih jeans hlač, ki so tukaj zelo drage (njihova cena presega mesečno plačo učitelja na šoli). Mislim, da so hlače prišle iz Italije, veliko pa je bilo tudi stvari iz Slovenije. Seveda se kaj takšnega ne zgodi vsak dan. Don Bosko je poskrbel tudi za želodce. Tokrat sem moral kar sam v sosednjo Ruando po naročenih tisoč malih kruhkov.

Mladi iz Gome so imeli praznik v soboto. To so bili predvsem tisti, ki so ob sobotah popoldne in ob nedeljah vključeni v različne dejavnosti. V oratorij jih je vpisanih preko 2.500. Neverjetno! Sobrat, ki

dela z njimi, pravi, da ima že preko sto nogometnih in drugih skupin. Potrebovali bi tovarno za drese, a morajo žal potovati z ramen na ramena. Polnih 24 ur so praznovali. Vsa dvorišča so bila polna mladih, otrok in opazovalcev. Najprej je bil na vrsti pozdrav don Boskove zastave, nato molitev in predstavitev celodnevne programa. Večerna maša je trajala polni dve uri. Po filmu o don Bosku so otroci odšli domov, malo večji pa so s seboj prinesli odeje, pletene preproge za ležišča in so kar prespali po glasbenem in plesnem programu, ki je trajal čez polnoč.

Sredi februarja začnemo drugo polovico šolskega leta. Tudi v tem času se bomo še spomnili na našega svetnika in njegove mlade. Še vedno sem zdrav in poln volje. Vsakodnevno delo, od jutranje duhovne misli do večernega pospravljanja, nam pomaga uresničevati naše vzgojiteljsko poslanstvo. Lepa beseda ob vzhajajočem jutranjem soncu je kot tople žarek, ki ogreje; je kot seme na plodna tla. In če je nekdo več let deležen tople besede, si lahko mislim, kakšen zaklad odnese iz naše šole, morebiti veliko pomembnejšega od spričevala in poklica.

Misel in molitev se velikokrat zaustavita doma. Dobra misel in spomin pri Gospodu ne poznata razdalj. Vsem lep pozdrav.

Danilo Lisjak

IZ INDIJE

S. Terezija Medvešček je po Novem letu poslala pismo, v katerem se zahvaljuje za dar, ki ga je pred prazniki dobila. Poslali smo ji, kar so naši ljudje zanjo darovali. Piše: »Tudi v Indiji je Božič praznik za vse, prav posebno pa za kristjane, četudi so le manjšina. Ustanovili so novo sestrsko provinco za Bengalijo in provincialka je domačinka, Indijka. Računajo zgraditi novo obrtno šolo za domača dekleta. Pravi tudi, da je poromala k Materi božji Bandelski, ki je največja Marijina božja pot v Bengaliji, kamor romajo tisoči in tisoči Bengalcev.

Na sliki je s. Terezija s svojimi gojenkami in sestrami domačinkami.

DAROV ZA MISIJONE

Dekanat Oglej	11.329.140
Dekanat Červinjan	9.611.575
Dekanat Krmin	26.469.300
Dekanat Devin	8.386.045
Dekanat Gorica	39.935.245
Dekanat Gradišče	15.134.080
Dekanat Tržič	19.017.600
Dekanat Ronke	20.567.600
Dekanat Visco	20.133.000
Dekanat Štandrež	11.385.200
Dekanati - skupno	182.168.785
Šole	23.092.100
Združenja, Ustanove, razne skupine	4.821.560
Mašne intencije	8.980.000
Razni darovi	125.509.105
Škofije Treh Benečij	28.000.000
Skupno	487.434.640